



www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Tikinti materiallarının qiyməti artdı - evlər bahalaşsa bilər
yazısı səh.4-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26-28 oktyabr 2024-cü il Şənbə № 196 (8569) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Əliyevin uğurlu BRICS diplomatiyası - Kazan səfərinin əsas yekunu



Ölkəmiz üçün yeni böyük tribuna; deputat: "Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə çoxtərəflilik prinsipinin fəal tərəfdarıdır"

yazısı səh.5-də

Gürcüstan bu gün yolayrıcında - qonşumuz üçün geriye yol yoxdur, qarşıda isə...

yazısı səh.7-də

Bağca: təhsil, yoxsa qayğı məkanı? - sertifikatlaşdırmadan gözlənti

yazısı səh.14-də

"Azərbaycanda təbii artım sürəti aşağı düşüb" - SOS!

yazısı səh.15-də

Azərbaycanın BRICS-ə üzvlüyünə bu ölkə əngəl olacaq? - iddia

yazısı səh.11-də

İçərişəhərə giriş məhdudlaşdırılır

yazısı səh.15-də

Madrid Bakıya qarşı - bu tədbirə də ev sahibliyi etsək...

yazısı səh.11-də

Qərbi azərbaycanlılara qarşı ikiüzlülük - faktlar

yazısı səh.6-də

Musiqimizə əl uzadanlar - indi də Gürcüstan...

yazısı səh.13-də

Hava yağmurlu olacaq, dağlıq ərazilərə qar yağacaq

yazısı səh.13-də

Azərbaycana xaricdən pul köçürmələri 29% azalıb

yazısı səh.4-də

SÜLHƏ DOĞRU NÖVBƏTİ ADDIM - PREZİDENTDƏN MÜHÜM FƏRMAN

Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyinin Kazan görüşünün ardınca vacib sənədlər təsdiqləndi; ilin sonunadək sülh imzalana bilərmə; Bakının "sülhü Paşinyanla deyil, Ermənistanla imzalayacağıq" bəyanatı Nikolu hərəkətə keçirdi



yazısı səh.9-də

Yeni həbslər: qanun sərtləşdirilir, korrupsiya isə azalmır - səbəb

Hüquqşünas deyir ki, büdcə talanına, rüşvətə qarşı mübarizə sistem xarakterli olarsa, effektiv nəticələr əldə etmək mümkündür

yazısı səh.10-də



Peter Mixailko

Aİ səfiri Azərbaycan XİN-ə çağırıldı, nota təqdim edildi

yazısı səh.2-də



Paşinyanın Kazandakı yeni vədi - növbəti blef, yoxsa...

yazısı səh.8-də



Ərdoğan: "Terrorçular Türkiyənin sülh və təhlükəsizliyini hədəfə alırlar"

yazısı səh.7-də



Bakı Təşəbbüs Qrupu Fransanın dənizaşırı ərazilərinə dair hesabat hazırlayıb

Bakı Təşəbbüs Qrupu QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyinin köməyi ilə Fransanın dənizaşırı ərazilərində insan hüquqlarının pozulması, ifadə azadlığı, ətraf mühitə dəyən ziyan barədə hesabat hazırlayıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə "Fransanın Dənizaşırı Ərazilərində İnsan Hüquqlarının Pozulması Haqqında Hesabat"ın təqdimatına həsr olunmuş mətbuat konfransında Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov deyib.

O qeyd edib ki, hesabatda Fransanın orada insan haqlarının pozulması və bu ölkənin bu pozuntular barədə dünya ictimaiyyətinin məlumatlandırılmasına necə mane olması barədə geniş məlumat verilib.



Buzovnada yeniyetmələr bıçaqlanıb

Oktabrın 25-də günorta saatlarında Xəzər rayonu Buzovna qəsəbəsində 16 və 17 yaşlı iki nəfərə naməlum şəxs tərəfindən kəsici alətlə xəsarət yetirilməsi və onların xəstəxanaya yerləşdirilməsi barədə polisə məlumat daxil olub.

DİN-in Mətbuat Xidmətinin əməkdaşı Lumu İsrəfilli APA-ya bildirib ki, hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən F.Hüseynov polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb.

Hadisənin orta məktəbdə baş verməsi haqqında yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir.

Oktabrın 25-də dərsdən kənar vaxtda (saat 14:10 radələrində) məktəbdən kənar ərazidə 322 nömrəli tam orta məktəbin 11-ci sinif şagirdinə (müvafiq səbəbdən şagirdin adı qeyd olunmur) xəsarət yetirilməsi haqqında məlumat daxil olub.

Bu barədə Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, dərhal şagirdin xəstəxanaya aparılması üçün müvafiq tədbirlər görüldü və valideynə məlumat verilib: "Məsələ ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən araşdırma aparılır".

"Hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən müvafiq araşdırma aparıldığını nəzərə alaraq ictimaiyyətin bu mövzuda daha həssas davranması, hadisə barədə rəsmi qurumların açıqlamalarına istinad edilməsi xahiş olunur", - deyərək məlumatda qeyd edilib.

Aİ səfiri Azərbaycan XİN-ə çağırıldı, nota təqdim edildi



Oktabrın 25-də Avropa İttifaqının (Aİ) Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Peter Mixalco Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb və Avropa Parlamenti tərəfindən 24 oktyabr tarixində qəbul edilmiş qətnamə, eləcə də bu qurumda baş tutmuş müzakirələr çərçivəsində Avropa Komissarı tərəfindən səsləndirilən əsassız və qərəzli fikirlər qəti şəkildə pislənib və bununla bağlı qarşı tərəfə etiraz notası təqdim edilib.

APA <https://apa.az/> xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin məlumatında bildirilib.

Qeyd edilib ki, Aİ-nin müxtəlif institutları vasitəsilə Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyasının davam etdirilməsinin, ölkəmizin su-

verenliyi və ərazi bütövlüyünə qəsd edən, onun daxili işlərinə müdaxilə edən bəyanat və addımların Ermənistanı revansizmi təşviq etdiyi, bununla regionda sülh səylərinə xələl gətirdiyi vurğulanıb.

Azərbaycan Respubli-

kasının Avropa İttifaqı ilə münasibətlərini beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri, qarşılıqlı hörmət, bərabər hüquqluluq və ümumi fayda prinsipləri əsasında qurduğu bildirilib, qarşı tərəf də bu fundamental prinsiplərə ciddi şəkildə əməl etməyə çağırılıb.

Avropa İttifaqı tərəfindən Azərbaycan Respublikasının suverenliyini və ərazi bütövlüyünü pozan, daxili işlərinə müdaxilə edən, regionda sülh və sabitliyə xələl gətirən qərəzli addımlardan çəkinməsi tələb olunub.



Göygöldə dəhşətli qəza 18 yaşlı oğlan öldü, 4 yaralı

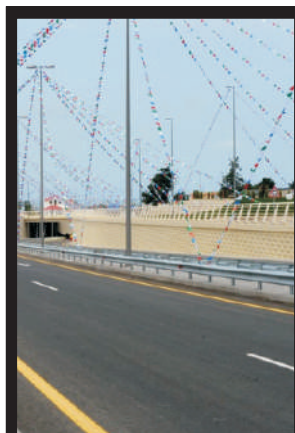
Göygöldə ölümə nəticələnən yol qəzası baş verib. APA-nın yerli bürosunun məlumatına görə, rayon ərazisində "Lada" və "Opel" markalı maşınlar toqquşub.

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) mətbuat xidmətinin Gəncə regional qrupunun baş inspektoru Eşqin Qasımov bildirib ki, 2006-cı il təvəllüdlü Ramal Qurbanzadə hadisə yerində ölüb. 2006-cı il təvəllüdlü E.Ələkbərov, 2006-cı il təvəllüdlü F. Məhərrəmov, 2006-cı il təvəllüdlü H. Hüseynov, 1984-ci il təvəllüdlü X.Rzayev xəstəxanaya yerləşdiriliblər.

TƏBİB-dən bildirilib ki, oktyabrın 25-də saat 08:00 radələrində Göygöl rayon ərazisində baş verən yol-nəqliyyat hadisəsi ilə əlaqədar Göygöl Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının Təcili tibbi yardım şöbəsinə 3 nəfər (kişi cinsli) hospitalizasiya olunub.

Müxtəlif bədən xəsarətləri alan şəxslərə ilkin tibbi yardım göstərilib. Onların hər biri ixtisaslı tibbi xidmət almaq üçün Gəncə Şəhər Birləşmiş Xəstəxanasının nəzdində olan Abbas Səhəhət adına xəstəxanaya təxliyə olunub.

Hadisə zamanı xəsarət alan Fəriz Məhərrəmov və Heydər Hüseynov, eləcə də qəza nəticəsində dünyasını dəyişən Ramal Qurbanzadə Gəncə Dövlət Aqrar Universitetin tələbələridir.



Bilgəh-Novxanı - Sumqayıt yolu bağlanacaq

26 oktyabr saat 08:00-dan etibarən Bilgəh-Novxanı-Sumqayıt yeni avtomobil yolunun Əjdər Məlikov küçəsi ilə kəsişməsində aparılan təmir-bərpa işləri ilə əlaqədar avtonəqliyyat vasitələrinin hərəkəti 500 metr məsafədə tam olaraq məhdudlaşdırılacaq.

Modern.az xəbər verir ki, sürücülərdən hərəkət istiqamətlərinə uyğun alternativ yollardan istifadə etmələri xahiş olunur.

Bakıda şirkət rəhbəri həbs edildi - yarım milyonluq fırıldaq



Bakıda fəaliyyət göstərən "Hodin Tour" turizm şirkətinin sahibi 1979-cu il təvəllüdlü Musa İsmayilov həbs edilib.

"Qafqazinfo"-nun əldə etdiyi məlumata görə, M.İsmayilov barəsində İraq vətəndaşının şikayəti əsasında Cinayət Məcəlləsinin 178.4-cü (Xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq etmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb.

Müəyyən edilib ki, Musa İsmayilov bir neçə il əvvəl Bakıda qonaq olan İraq vətəndaşı Mohammedlə tanış olub. Onlar birgə iş qurmaq qərarına gəliblər və Musa ona iritutumlu avtobus alaraq birgə turizm işinə baş vurmağı təklif edib. Bu adla o, əcnəbi vətəndaşdan 318 000 ABŞ dolları, yəni 520 200 manat məbləğində pulu hissə-hissə alıb. Lakin daha sonra Musa işin alınmadığını bildirib və İraq vətəndaşının pullarını geri qaytarmayıb.

Cinayət işinin materialları Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə daxil olub. Məhkəmənin hökmü ilə Musa İsmayilov 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilib.

Qeyd edək ki, həbs edilən iş adamının daha əvvəl də başqa dələduzluq eməlləri törətməsi məlum olub.

Oktyabrın 21-22-də Qazaxıstanda "Voice of Turan-2024" ("Turanın səsi-2024") beynəlxalq musiqi müsabiqəsi keçirilib. Maraqlıdır ki, müsabiqənin qalibi Ermənistandan olan müğənni Suzanna Melkonyan olub. Festivalda 18-35 yaş arası 16 ifaçı çıxış edib.

Münsiflər heyətinin yekdillə qərarı ilə Suzanna Melkonyan qalib elan edilib və bu, erməni ifaçının festivaldakı ilk qələbəsi kimi tarixə düşüb. Tədbirdə qalib iştirakçının təltif mərasimi də keçirilib.

Görəsən Ermənistanın və onun təmsilçisinin Turana və Turan anlayışına nə dəxli var? Məsələ ondadır ki, Melkonyan hansısa türk dövlətini yox, məhz Ermənistanı təmsil edib.

Məsələ ilə bağlı Musavat.com-a danışan əməkdar artist İlkin Əhmədov bildirib ki, Ermənistanı heç zaman dövlət kimi qəbul etməyib və onlara hər zaman hay tayfa kimi baxıb: "Onlar mənşəyi bilinməyən haylardır. Onlar bir dövlət kimi hansısa müsabiqədə özlərini göstərə bilmirlər. Ona görə də özlərini türkdilli dövlətlərin müsabiqələrinə soxuşdururlar. Bilirlər ki, yaxın gələcəkdə dünyanın çox hissəsini Turan birliyi öz nəzarətinə alacaq. Ermənilər də indidən özlərini siqortalamaq istəyirlər. Özlərini Turana sırtmaq və pöhrələyib orada pis əməllərini törətmək istəyirlər. Deyirlər, bizə dəyməyin, qoyun yetim, yesir kimi ərazinizdə yaşayaq.

Türk dövlətləri isə buna imkan verməyəcək. Hər kəs

Ermənistan təmsilçisi necə "turan"çı oldu - rəy

Xanəndədən reaksiya: "Bilirlər ki, yaxın gələcəkdə dünyanın çox hissəsini Turan birliyi öz nəzarətinə alacaq"



bilməlidir ki, hayların yaşadığı ərazi qədim türk torpaqlarıdır. Bizim torpağın suyundan içdiyi üçün Suzanna xanımın bir balaca istedadı yaranıb, indi özünü müsabiqədə iştirak etməklə göstərir. Onlar qəbul etməlidirlər ki, indi müvəqqəti yaşadıkları yer bizim torpaqlarımızdır.

Erməni sənətçiləri bizim musiqimizin hesabına yaşayırlar. Musiqi və rəqslərinin 90 faizi Azərbaycana məxsusdur. Sırtıq millətdir. Hətta Üzeyir Hacıbəyovun, Qara Qarayevin də musiqisini mənimsəməyə cəhd edirlər.

Bu bədbəxtlər kənardan necə gülünc görsəndiklərini

bilmirlər. Tarixi qələbəmizdən sonra ümumiyyətlə, biabırçı vəziyyətə düşüblər. İndi onların özlərini zavallı kimi göstərməkləri də işə yaramır. Ömür boyu özlərini zavallı kimi göstərərək, bizə zülm ediblər. Həmişə də murdar dövlətlərə sığınblar. Həmin o murdar dövlətlər in-

di bizə yaltaqlanırlar. Allah bizim şanlı ordumuzu qorusun. Ermənilərin nəyi var ki? Paytaxtları Azərbaycan şəhəridir, geyimlərini oradan-buradan götürüblər, yeməklərini bizdən oğurlayıblar. Dilləri Hindistanın ayaq dəyməyən ucqar yerlərində yaşayan qəbilələrin dilidir. Bu millətin kökü, irsi, musiqisi yoxdur. Tayfa halında gəliblər, tayfa halına da qayıdacaqlar.

Əvvəllər onların oğurluğuna qıcıqlanırdım. Vətən müharibəsindəki biabırçı məğlubiyyətlərindən sonra artıq fikir vermərəm. Onsuz ki, biabır olublar. Suzanna müsabiqədə iştirak edirsən. Artıq qısqıq olmuram, Turan birliyinin qarşısında diz çökürəm".

Xanəndə qastrol səfərlərində ermənilərlə qarşılaşmasından da danışdı:

"Vətən müharibəsindən

sonra erməni musiqiçilər bizimlə üz-üzə gəlməkdən qaçır. Yessuntukidə taksidə gedirdik. Qarabağdan, müharibədən danışdıq. Sonradan bildik ki, sürücümüz erməni olub. Bizimlə Azərbaycan dilində danışdı. Məğlubiyyətdən sonra erməni oluqlarını gizlədir, özlərindən utanırlar.

Avropa ölkələrindən birində yaşayan azərbaycanlı danışdı. Deyirdi, müharibəyə qədər bizimkilərə psixoloji basqı edirmişlər. Qəsdən tez-tez Qarabağa aid mahnılar oxuyurmuşlar, Kəlbəcər, Laçın deyirmişlər. İndi isə həmin replikalara atanlar görsənirlər.

Çində İpək Yolu festivalı keçirilirdi. Orada bu mənurların rəqsləri olmalı idi. Son anda tədbirdən imtina etdilər. Bizimlə üz-üzə gəlməkdən utandılar".

☐ **Sahənə RƏHİMLİ,**
Musavat.com

"Ermənistan sülhü gecikdirir" - Britaniyadan reaksiya



"Ermənistan-Azərbaycan sülh müqaviləsinin imzalanması ətrafında yaranmış təəssürat qismən baş nazir Paşinyanın sülh naminə öz millətini və diasporunu birləşdirə bilməməsi ilə bağlıdır.

O, ictimai dəstəyi itirmək qorxusuna görə Azərbaycan ərazisinə iddialar irəli sürən Ermənistan konstitusiyasının preambulasına lazımi dəyişiklikləri etmək istəmir".

Bunu Modern.az-a açıqlamasında britaniyalı politoloq Neil Uatson Ermənistanın sülh müqaviləsinin gecikdirilməsi ilə bağlı bildirib.

O qeyd edib ki, Paşinyan

Rusiya və Qərbin dediklərini etdiklərinə görə, sülh müqaviləsinin gecikdirir:

"Bundan əlavə, o, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Ukraynaya hücumuna, o cümlədən Gürcüstandakı yeni siyasi rejimə istifadə etməyə çalışır.

O, çox yaxşı bilir ki, Rusiyadan çox uzağa getmə, Putin Ermənistanı dövlət çevrilişi təşkil edəcək və onun yerinə rus kuklasını yerləşdirəcək.

Ermənistan Rusiya ilə ticarət dövriyyəsinə demək olar ki, iki dəfə artıraraq ilin sonuna kimi 16 milyard dollara çatdıracağı məlumdur. Bu məqamda görünür ki, Paşinyanın qərəzsizliyi qəsdəndir.

Paşinyan Kazanda BRICS çərçivəsində prezident İlham Əliyevlə də görüşüb və sülhə ehtiyac olduğunu bilir. Amma o, hələ də prezident Putinin və Qərbin dediklərini edir. Mu məqamda təsirsiz bir lider kimi onları sülhə aparmağa qadir deyil".



"Kreml Moldova və Gürcüstandakı seçkilərə müdaxilə etməyə çalışır"

Kreml Moldova və Gürcüstandakı seçkilərə müdaxilə etməyə çalışır.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov ölkəsinin Moldova və Gürcüstandakı seçkilərə təsir göstərməyə çalışmadığını söyləyib.

Putinin sözcüsü Moskvanın Qərbin Moldova və Gürcüstandakı seçki prosesinə görünməmiş müdaxilə cəhdlərini gördüyünü vurğulayıb.

Peskov Belarusda prezident seçkilərini bu ölkənin daxili işi adlandıraraq, onun sözlərinə görə, Rusiya Federasiyasında hər kəs Lukaşenkonun namizədliyini dəstəkləyəcək.

Kremlin rəsmisi qeyd edib ki, Belarusun 2020-ci ildə keçirilən seçkilərə kənardan müdaxilə cəhdləri ilə bağlı öyrəndiyi təcrübə belə bir vəziyyətin təkrarlanmaması üçün girovdur.



Son günlər tikinti materialları bazarında qiymət artımı ilə bağlı ajiotaj var. Qeyd edilir ki, havaların soyuması tikinti bazarına da təsir edib. Satıcılar qeyd edir ki, son günlər alıcı qıtlığı yaşanır. Taxtanın qiyməti 380-420 manat təşkil etdiyi qeyd edilir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, Azərbaycanda 2024-cü ilin aprelinde tikintidə istifadə edilən bir sıra mühüm materialların qiymətləri illik müqayisədə bahalaşmış. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsinin iyun ayında açıqladığı məlumatda bildirilir. Həmin materiallardan parket, sulu boya, pəncərə şüşəsi, divar kağızları və onlar üçün yapışqan, sement kimi materiallar isə illik mübahisədə bahalaşmış.

Bahalaşma isə ən çox parket (8,3%), sulu boya (8%), pəncərə şüşəsi (5,5%) və divar kağızlarında (5,3%) müşahidə olunub. İllik müqayisədə qiyməti aşağı düşmüş kəsilməmiş taxta, ağac lifli lövhə, ağac yonqar lövhə, keramik plitə yapışdırıcısı aylıq müqayisədə bahalaşmış. Sementin qiymətində aylıq 1,4%, illik isə 3,6% bahalaşma müşahidə edilir. Kəsilməmiş taxtaların qiyməti son bir ildə 4,7% ucuzlaşsa da, son bir ayda 0,9% bahalaşmış. Laminat parketinin qiymətində illik 0,2% ucuzlaşma, aylıq 0,3% bahalaşma baş verib. Parke-
tin, kanalizasiya borusunun,

polietilen su borusunun və parket üçün lakın qiymətində son bir ayda heç bir dəyişiklik olmayıb.

2023-cü ildə Azərbaycanda 1 milyon 180,3 milyon manat məbləğində tikinti materialları istehsal edilib ki, bu da 2022-ci ilə müqayisədə 31,8% çoxdur. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatı verilib.

Hesabat dövründə respublikada 3,725 milyon ton sement (artım 4,6%), 31,3 min kubmetr betonun yağma tikinti konstruksiyaları (azalma 37,5%), 159,3 min ton asfalt (azalma 27,2%), 616,7 min kubmetr tikinti kərpi (azalma 19,1%) və 8,807 milyon kvadratmetr tikinti şüşəsi (artım 12,9%) istehsal edilib.

Bundan başqa, 3,869 milyon ton sement klinkeri (artım 36,9%), 85 min ton tikinti gipsi (artım 98,1%), 4,054 milyon ton hazır beton qarışığı (azalma 7,6%) və 44 min ton tikinti əhəngi (azalma 5%) istehsal edilib.

2022-ci ildə Azərbaycanda 1 milyard 85,7 milyon manat (cari məzənnə ilə \$638,8

Tikinti materiallarının qiyməti artdı - evlər bahalaşa bilər

Ekspert: "Taxtanı Rusiyadan idxal edirik, payızda istehsalçılarımız meşə zolağına girə bilmir, ona görə..."

milyon) məbləğində tikinti materialları istehsal edilib ki, bu da 2021-ci ilə müqayisədə 12,6% çoxdur.

Ekspertlər qeyd edir ki, tikinti bazarında bahalaşma Rusiya və Ukrayna arasında müharibə başlayandan vüsət alıb. Bahalaşma Azərbaycana inşaat materiallarının gətirilməsində yaranmış problemlərdən qaynaqlanıb. Burada sonra dövrü olaraq bu bahalaşma davam edib. Aparılan təhlillərə əsasən, yerli istehsal artıb və bunun nəticəsində inşaat materiallarının qiymətlərində müəyyən stabilizasiya yaranıb. Məsələn, sement, armatur, metal listlər, mişar daşı və bu növ digər inşaat materiallarının qiymətlərində uzunmüddətli stabilizasiya müşahidə edilir. Amma kəndən alınan materialların qiymətində artım təbii.

Daşınmaz əmlak üzrə ekspert Nüsrət İbrahimov mövzu ilə bağlı Musavat.com-a deyib ki, tikinti materiallarının tikintinin maya

dəyərində ümumi payı təqribən 40-45 civarında dəyişir: "Təbii ki, tikinti materiallarının qiymətinin əhəmiyyətli dərəcədə azalması və artması tikinti bazarında maya dəyərində artım və azalma ilə nəticələnir. Nəticədə də tikinti şirkətləri öz satış qiymətlərinə müvafiq dəyişikliyi edirlər. Bu da təbii, bazanın tələbindən irəliləyən addımlardır. O ki qaldı bəzi tikinti materiallarının bahalaşmasına, bəzisinin isə ucuzlaşmasına, idxal edilən tikinti materiallarının satış qiymətini tikinti materialları satanlar istədikləri kimi tənzimləyə bilmirlər. Çünki bu idxal edilən xərclərlə birbaşa bağlıdır. Ona görə qiymətləri adətən idxaldan asılı olur. Amma daxildə istehsal edilən tikinti materiallarının qiyməti isə həmin tikinti materialları istehsal edən şirkətlərin bazar marjasından asılı olaraq korrekte edilirlər. Maksimum 15 faiz azalda yaxud da artır ola bilər. Ona görə bazarda tələb olmayanda

daxildə istehsal edilən tikinti materiallarında müəyyən qədər ucuzlaşma müşahidə edilir. Amma idxal edilən tikinti materiallarında isə yox. Qaldı ki, bahalaşmanın səbəbinə, indi payız mövsümüdür, taxtanı Rusiyadan idxal etdiyimiz üçün orada yağış və qarın intensiv yağdığı vaxtdır. İstehsalçılar meşə zolağına giri bilmirlər. Demək olar ki, taxta materialının istehsal həcmi də aşağı düşür və bazarda müəyyən defisit yaranır, son nəticədə qiymətlərin artımına gətirib çıxarır. Taxta materiallarının qiymət artımı hər il payızda bu səbəbdən müşahidə edilir".

Əmlak məsələləri üzrə ekspert Elnur Fərzəliyev bildirib ki, tikinti materiallarının cüzi ucuzlaşması və bahalaşması mənzilin hər kvadratmetrində 30-50 manat civarında fərq edir: "Tikinti materialları cüzi ucuzlaşandan bəri qiymətlər hər kvadratmetrə 200-500 manata qədər bahalaşmış. Qiymətlərin artımına

əsas səbəb odur ki, Bakı, Sumqayıt, Xırdalan kimi ərazilərdə çoxmənzilli yaşayış binalarının tikintisi üçün torpaq sahəsi qalmayıb. Satışda olan torpaq sahələri isə fantastik qiymətə təklif olunur. Bu qiymətə torpaq sahəsi alıb çoxmənzilli bina inşa etdirmək tikinti şirkətinə sərf etmir. Bu səbəbdən də tikinti şirkətləri daha çox pilot layihələrə müraciət edirlər. Bəzi tikinti şirkətləri qəzalı binaları alıb yerində yeni çoxmənzilli bina tikirlər. Belə binaların söküntüsündə sənədləşmələr də rahatdır. Çünki bunun özü dövlət layihəsidir. Tikinti materiallarının ucuzlaşması həyət evlərinin də qiymətlərinə təsir etməyib. Həyət evləri də kəskin bahalaşmış. Əsas səbəb isə ev tikintisi üçün yararlı torpaqların azalmasıdır. Bir sözlə, mənzillərin bahalaşmasının əsas səbəbi tikintiyə yararlı torpaqların qiymətinin baha olmasıdır".

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
Musavat.com



Azərbaycana xaricdən pul köçürmələri 29% azalıb

2024-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycanda banklara sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsilə 1 milyard 332.3 milyon manat vəsait daxil olub. Banklardan xaricə göndərilən vəsaitin həcmi isə 393.4 milyon manata bərabər olub.

"APA-Economics" Azərbaycan Mərkəzi Bankına istinadən xəbər verir ki, ötən ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsilə banklara daxil olan vəsaitin həcmi 29.3% və ya 551.9 milyon manat, banklardan xaricə köçürmələr isə 15.4% və ya 71.5 milyon manat azalıb.

Qeyd edək ki, 2023-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycanda banklara sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsilə 1 milyard 884.2 milyon manat daxil olub. Banklardan xaricə göndərilən vəsaitin həcmi isə 464.9 milyon manat təşkil edib.

Noyabrda bu günlərdə iş və dərslə olmayacaq

Nazirlər Kabinetinin 18 sentyabr 2024-cü il tarixli qərarına əsasən noyabr ayında Azərbaycanda bəzi günlərdə iş olmayacaq.

Bildirilir ki, bu Bakıda keçiriləcək COP29 - BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası ilə əlaqədardır.

Təhsil eksperti Elçin Əfəndi qərarı şərh edib və bəzi çaşqınlığa aydınlıq gətirib.

O bildirib ki, 5 günlük işləyənlər üçün: 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 24 və 30 noyabr tarixləri, 6 günlük işləyənlər üçün: 3, 8, 9, 10, 17 və 24 noyabr tarixləri iş günü olmayacaq.

Respublikanın bütün ərazisində fəaliyyət göstərən tam orta və ümumi orta təhsil müəssisələrində isə şagirdlər üçün bayram və tətil günlərinin bölgüsü ayndır.

Belə ki, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24 noyabr tarixlərində dərslər yoxdur.

Orta ixtisas və ali təhsil



müəssisələri üçün bayramla əlaqədar tətil və istirahət günləri 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 24 noyabr tarixinə düşür.

8 noyabr (Zəfər Günü) və 9 noyabr (Dövlət Bayrağı Günü) bayram günləridir. 12-22 noyabr tarixləri arası şagirdlər üçün payız tətilidir. Onlar 23 noyabr tarixindən dərslə başlayacaqlar.

Bakı, Sumqayıt və Abşə-

ron rayonunda təhsil alan tələbələr üçün noyabr ayının 14-dən 25-dək (qeyri-ış günləri nəzərə alınmaqla) dərslər distant formada tədris olunacaq. Qalan digər ərazilərdə ənənəvi qaydada dərslər tədris olunacaq.

Bu ayda bazar günləri 3, 10, 17 və 24 noyabr tarixlərinə təsadüf edəcək.

İş və istirahət günlərinin ardıcılığını təmin etmək məq-

sədilə 2024-cü il 12 və 13 noyabr iş günləri ilə müvafiq olaraq 16 və 23 noyabr istirahət günlərinin yerləri dəyişdirilib. 9 noyabr qeyri-ış gününə təsadüf etdiyi üçün həmin günə görə 11 noyabr da qeyri-ış günü hesab olunur.

Beləliklə, 8, 9, 10, 11, 12 və 13 noyabr tarixləri ardıcıl olaraq qeyri-ış günləridir.

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
Musavat.com

Kazanda BRICS-in 16-cı sammiti başa çatdı. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin də qatıldığı tədbir bir sıra mühüm gelişmələrlə yadda qaldı.

Prezidentin Kazan sammitində iştirakı bir daha göstərdi ki, Azərbaycan multilateralizm prinsipini əsas götürərək çoxtərəfli diplomatiya həyata keçirir. Hansısa güc mərkəzinə üstünlük vermir. Qoşulmama Hərəkatında uğurlu iştirakımız da eyni məntiqdən qaynaqlanır.

Fakt budur ki, Bakı bir neçə illik uğurlu sədrlikdən sonra da təşkilatda aktiv və səmərəli fəaliyyət göstərir. Həmçinin, Azərbaycan COP29 sədr ölkəsi olaraq dünya iqlim diplomatiyasını aktiv şəkildə formalaşdırır, Qlobal Cənub və Qlobal Şimal ilə dialoq aparır. BRICS ölkələri ilə də bu kontekstdə dialoq aparılır və əməkdaşlıq həyata keçirilir.

Sammitin Azərbaycan üçün əsas yekunu nədən ibarətdir?

Milli Məclis sədrinin müavini Musa Qasımlı bildirdi ki, oktyabrın 24-də Kazan şəhərində XVI BRICS Sammitinin

Əliyevin uğurlu BRICS diplomatiyası - Kazan səfərinin əsas yekunu

Ölkəmiz üçün yeni böyük tribuna; deputat: "Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə çoxtərəflilik prinsipinin fəal tərəfdarıdır"

Üçüncüsü, Azərbaycan birləşdirici, model yaradan, dünya problemlərinin səmərəli həlli yollarını göstərən gücə çevrilib. COP29-un ölkəmizdə keçirilməsinə yekdilliklə səs verilməsi bilavasitə dövlət başçımızın beynəlxalq aləmdəki şəxsi nüfuzu, inam və etibarla bağlıdır.

Nəhayət, dövlətimiz beynəlxalq hüququn aliliyi, bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, qarşılıqlı hörmət məsələlərində qarşılıqlı anlaşmaya nail olunmasına səy göstərir.

gözlənilmədiyi qapıda vaxt itirmək fikrində deyil və Avropa İttifaqında Azərbaycanı gözlemirlərsə, təbii ki, Azərbaycan fərqli platformalarda dövlətimizin maraqlarının daha geniş və təhlükəsiz formada təmin olunması istiqamətində axtarışlarını davam elətdirir. BRICS də iştirak da məhz bu axtarışların nəticələrindən biri kimi qiymətləndirilə bilər. BRICS kifayət qədər perspektivli və üzvlər qarşısında digər Qərb institutlarından fərqli olaraq siyasi tələblər qoymayan,

Milli Məclisin deputatı Samir Vəliyev isə AZƏRTAC-a deyib ki, Azərbaycan dünyada böyük nüfuza və etimada sahib olan dövlətdir. Ötən illər ərzində həyata keçirilən uğurlu xarici siyasət ölkəmizin beynəlxalq tərəfdaşlarının sayını əhəmiyyətli dərəcədə artırıb. Bunun nəticəsidir ki, ölkəmiz bir sıra beynəlxalq platformalarda fəal iştirak edir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyanın Kazan şəhərində XVI BRICS Sammitinin "Outreach"/"BRICS+" formatının ilk plenar iclasında iştirakı da bu reallığın göstəricisidir: "BRICS ölkələri ilə tərəfdaşlıq münasibətlərinin genişləndirilməsi Azərbaycanın iqtisadi siyasətinə və dünyada yaranan yeni reallıqlara əsaslanır. Respublikamız BRICS-in iki üzvü ilə yaxın qonşudur, hər ikisi ilə sıx iqtisadi əməkdaşlıq proqramları var, Şimal-Cənub nəqliyyat alyansını bu ölkələrlə birgə yaradıb, dəhlizin böyük bir hissəsi ölkəmizin ərazisindən keçir, eləcə də digər regional layihələrin həyata keçirilməsi istiqamətində aramsız səylər göstərilməkdədir. Bundan başqa, Azərbaycanın 170 xarici iqtisadi ticarət tərəfdaşının böyük bir qismi də BRICS-də təmsil olunan ölkələrdir. Ölkəmizin 2023-cü ildə xarici ticarət dövriyyəsinin beşdə biri, təxminən 20,8 faizi BRICS üzvlərinin payına düşüb. Azərbaycan nəhəng iqtisadi potensialı olan bir platforma ilə təmasları intensivləşdirməsi və maksimum faydalanmağa çalışması tam normal və məntiqlidir".

Deputat qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin sammitdə dediyi kimi, Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə çoxtərəflilik prinsipinin fəal tərəfdarıdır: "Bu, 2020-2023-cü illərdə Qoşulmama Hərəkatına sədrlik dövründə tərəfimizdən əyani şəkildə nümayiş etdirilib. Azərbaycan BMT-dən sonra dünyanın ikinci böyük təşkilatı olan Qoşulmama Hərəkatına dörd il uğurla sədrlik edib və bu dövrdə Qoşulmama Hərəkatı özünün institusional inkişafında böyük addım atıb, beynəlxalq münasibətlər sistemində öz yerini xeyli möhkəmləndirib. Bu nü-



"Outreach"/"BRICS+" formatının ilk plenar iclasında cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin çıxışında bir neçə prinsipial müddəə əks olunub: "Birincisi odur ki, Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə çoxtərəflilik prinsipinin fəal tərəfdarıdır. Yəni heç bir tərəfin, dövlətin və dövlətlər qrupunun deyil, yalnız özünün milli-dövlət maraqlarının yanında, beynəlxalq münasibətlərdə təkcüblüüyün əleyhinədir. Belə yanaşma diplomatiyamıza milli-dövlət maraqlarımızı qorumaqda çeviklik gətirir. Azərbaycan dövləti çoxtərəfli, çoxqütblü xarici siyasətinin səmərəli olduğunu sədrlik etdiyi beynəlxalq təşkilatlarda göstərib. İkincisi, Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqeyi yürüdülməsinə nəticəsində siyasi, strateji əhəmiyyət kəsb edir, ölkəmizə faydalar gətirir. Avrasiyanın vacib nəqliyyat qovşağına çevrilən Azərbaycana ehtiyac duyan ölkələrin sayı artır, dövlətimizin beynəlxalq mövqeləri güclənir.

Yeni Azərbaycan dövləti heç bir ölkəyə daxili işlərimizə qarışmağa qətiyyət imkan verməyəcəkdir. Bu isə belə xəyalda düşənlərə xəbərdarlıqdır".

Politoloq Anar Əliyev isə bildirdi ki, BRICS-ə üzvlük üçün müraciət və sammitdə iştirak addımı Azərbaycanın siyasi, iqtisadi hədəflərinə nail olmaq üçün seçdiyi metod və taktikalardan, gedişlərin, eləcə də partnyor təşkilat və güclərin diversifikasiyalanması istiqamətində prioritet yanaşmamıza uyğun olaraq atılıb. Biz BRICS-ə üzvlüyü Qərbə inteqrasiyanın, Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığın alternativini kimi görmürük: "Tam əksinə, Azərbaycan siyasi, iqtisadi əlaqələrini, eyni zamanda iqtisadi münasibətlərini diversifikasiyalamaqla bir tərəfdən bir tərəfin maraqlarından asılı olmama siyasətini uğurla həyata keçirən dövlətlərdən biridir və mən hesab edirəm bundan sonra da oxşar siyasətimiz davam etdiriləcək. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan

özlərinin maraqların xidmət eləyən çərçivələr cızmayan bir əməkdaşlıq platformasıdır, dünyanın kifayət qədər sürətlə inkişaf edən dövlətlərinin birləşdiyi iqtisadi güc mərkəzinə çevrilməkdədir. Azərbaycanın bu təşkilatla və ona üzv dövlətlərlə iqtisadi əməkdaşlığı bizim üçün yalnız dividendlər gətirəcək. Bu baxımdan hesab edirəm ki, Azərbaycan dövlətinin BRICS-ə üzvlüklə bağlı müraciəti Kazan sammitində ən yüksək səviyyədə iştirakı Azərbaycanın maraqların cavab verir. Azərbaycan təşkilatın bərabərhüquqlu üzvünə çevrilə biləcək. Bunun üçün Azərbaycan kifayət qədər potensiala sahibdir. BRICS-ə üzvlük üçün irəli sürülən əsas şərtlərin hamısı Azərbaycan tərəfindən təmin olunub. Azərbaycanın potensialı onu BRICS üçün cəlbedici ölkəyə çevirir. Bu qarşılıqlı faydalılığa əsaslanır. Azərbaycandan BRICS hansı nəticələri əldə edə biləcəksə, daha artığını Azərbaycan BRICS-ə üzv qəbul olunmaqla əldə etmiş olacaq".



Neft Fondunun ən çox yatırım etdiyi IT nəhəngləri

"Apple" və "NVIDIA"ya yatırımlar kəskin artıb
Son bir ildə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) listingdə olan səhmlərinin dəyəri 31% və ya 3,2 mlrd. dollar artaraq 13,5 mlrd. dollara çatıb. Ötən ilin eyni dövründə bu rəqəm 10,3 mlrd. dollar təşkil edib.

Bu barədə "APA-Economics"ın sorğusuna əsasən ARDNF-dən bildirilib. Qeyd edilib ki, bu dövrdə Dövlət Neft Fondunun səhmlərinə ən çox yatırım etdiyi TOP-10 şirkətlərə yenə global informasiya texnologiya şirkətləri başçılıq edib. ARDNF-nin ən çox yatırım etdiyi TOP-10 şirkətlərin səhm portfelində də dəyişiklik olub.

Fondun "Apple Inc"-yə yatırımları bu ilin III rübündə ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 134 mln. dollar artaraq 574 mln. dollara çatıb. Başqa sözlə, ARDNF-nin səhm portfelində "Apple Inc"-in payı 4,3%-dən 4,9%-ə kimi yüksəlib.

Fondun "Microsoft"a yatırımlarının dəyəri 364 mln. dollardan 513 mln. dollara, səhm portfelində payı isə 3,5%-dən 4,3%-ə kimi artıb.

2023-cü ilin ilk yarısından etibarən ABŞ-ın ən iri çip və oyun konsolları üçün qrafik prosessor istehsalçısı "NVIDIA"-nın Fondun portfelində payı artmağa başlayıb. Fondun global şirkətdəki səhmlərinin dəyəri cari ilin III rübündə 175 milyon dollardan 505 milyon dollara yüksəlib. Yeni, "NVIDIA"-ya yatırımlar son bir ildə 3 dəfə və ya 330 milyon dollar artıb. Bu nəticə ilə IT nəhəngi "Google" və "Amazon"u qabaqlayıb.

ARDNF-nin "Amazon"a yatırımları isə son bir ildə 191 mln. dollardan 295 milyon dollara yüksəlib. Həmçinin, Fondun səhm portfelində "Amazon"-un payı isə 1,9%-dən 2,5%-ə yüksəlib.

Ən çox yatırım edilən ilk beşliyə 2024-cü ilin ilk rübündən etibarən "Meta platforms" da daxil olub. ARDNF-nin Mark Zukerberqin şirkətinə yatırımları ilin ilk rübü ilə müqayisədə 179 mln. dollardan 212 mln. dollara, portfeldə çəkisi isə 1,4%-dən 1,8%-ə yüksəlib.

ARDNF-nin həmçinin, "Google"a aid iki şirkətə ayrılıqda investisiyaları 165 mln. və 143 mln. dollar təşkil edib. TOP 10-luğu 129 mln. dollarla "Broadcom Inc", 127 mln. dollarla "Tesla" və 121 mln. dollarla səhiyyə şirkəti "Eli Lilly&Co" təməmləyir.

Ümumilikdə, ARDNF-nin TOP-10 global nəhənglərin səhmlərinə yatırımları 2 mlrd. 784 mln. dollar təşkil edib.

Qeyd edək ki, bu portfel Dövlət Neft Fondunun "MSCI World" indeksi üzrə kotirovka olunan səhm investisiyalarıdır. Fondun "MSCI Europe ex UK" indeksini izləyən portfel və nağd vəsaitlərin həcmi isə 1.6 milyard ABŞ dolları təşkil edib.

munə deməyə əsas verir ki, Azərbaycan BRICS müstəvisində də fəal əməkdaşlıq həyata keçirəcək. Bundan əlavə, Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqedə yerləşməsi BRICS ölkələri arasında iqtisadi-ticarəti əlaqələrin inkişafı baxımından cəlbedicidir. Coğrafi mövqe və müasir infrastruktur yaradan Azər-

baycan Avrasiyanın mühüm nəqliyyat və logistika mərkəzlərindən birinə çevrilib. "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizləri bizim ərazimizdən keçir. Ona görə də, BRICS platformasında əməkdaşlığın böyük perspektivləri mövcuddur".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

COP29 Çağrı Mərkəzi yaradılacaq



Bakıda keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Sazişinin Tərəflər Konfransının 29-cu Sessiyası müddətində fəaliyyət göstərəcək xüsusi avtobusların düzgün məkanlara istiqamətləndirilməsi, eləcə də hotellərin tapılması üçün istiqamətverici və məlumatlandırıcı işarələr yerləşdiriləcək.

APA xəbər verir ki, bunu jurnalistlərə açıqlamasında COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkətinin Ziyarətçi təcrübəsi üzrə şöbə müdiri İlkin Cavadov bildirib.

O deyib ki, naviqasiya həllərinin hazırlanması üzrə işlər davam etdirilir:

“Tədbirin keçiriləcəyi məkanların rahat tapılması üçün elektron xəritə istifadəyə verilib. Tutaq ki, konfrans məkanının girişindən iclasın keçiriləcəyi otağı asanlıqla tapmaq mümkün olacaq. Həmçinin marşrut avtobusları üzərində müəyyən elementlərin yerləşdirilməsi nəzərdə tutulub”.

O bildirib ki, noyabr ayından etibarən Bakıda COP29 mərkəzləri ilə yanaşı, 9 ədəd yeni turizm informasiya Mərkəzinin yaradılması planlaşdırılır: “Həmin mərkəzlərin yeddisi Bakı şəhəri ərazisində, ikisi isə Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanında fəaliyyət göstərəcək”.

O, noyabr ayından etibarən COP29 ilə bağlı daha bir yeniliyin təqdim olunacağını vurğulayıb: “Noyabr ayından etibarən “COP29 Çağrı Mərkəzi”nin yaradılması planlaşdırılır. Bu isə COP tarixində ilk dəfə baş tutacaq. Həmin mərkəz həm telefon xətti, həm də rəsmi veb sayt və canlı çat vasitəsilə fəaliyyət göstərəcək”.

Bir neçə gün öncə Milli Məclisdə qərbi azərbaycanlıların öz yurd yerlərinə qayıdışı ilə bağlı İşçi Qrupunun yaradılmasına qərar verildi. Qrupun səlahiyyətləri və vəzifələri müəyyən edildi.

Bu, soydaşlarımızın pozulmuş fundamental haqlarının bərpası istiqamətində növbəti addım sayılır. Eyni zamanda, məsələni permanent şəkildə dünyanın gündəliyinə gətirməyi tezləşdirməyə yönəlik qərardır. Bəzi Qərb təsisatlarından, özəlliklə ermənipərəst Avropa Parlamentinin “insan haqları” bəhanəsi ilə Azərbaycana yağırdıqları böhtan və iftiralər fonunda isə iqiqat önəm daşıyır.

Fakt budur ki, qərbi azərbaycanlıların təməl haqları ötən əsrin sonlarında ABŞ-ın indi utanmazcasına bölgənin “demokratiya mayakı” saydığı monoetnik Ermənistanda kobud şəkildə tapdanıb. Onlar Qarabağın bir ovuc erməni sakinlərindən fərqli olaraq, öz vətənlərindən zorla çıxarılıblar. Demək, geri qayıtmaq hüquqları var. Bu, Ümumdünya İnsan Haqları Bəyannaməsinin 13-cü bəndində açıq qeyd olunub.

Təəssüf ki, ABŞ başda olmaqla kollektiv Qərb bunu görməzdən gəlir. Əvəzində ermənilərlə bağlı bizə “insan haqları” dərsi keçməyə çalışırlar.

Milli Məclisin deputatı, Qərbi Azərbaycan İcması sədrinin müavini Ramil Həsən “Yeni Müsavat”a şərhində azərbaycanlılara, türklərə və İslam aləminə qarşı diskriminasiyaya diqqət çəkdi:

“Beynəlxalq münasibətlər sisteminə ikili standartlarla yanaşma ənənəvi hal alıb. Bunun çox dərin kökləri var. O ki qaldı Avropa Parlamentinin qəbul etdiyi qətnaməyə, bunun hüquqi əsası yoxdur, icraedici mexanizmə sahib deyil. Amma öz-özlüyündə beynəlxalq münasibətlər sisteminə mövcud olan bir çox beynəlxalq təşkilatlar, bəzi ölkələr xüsusilə Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı qarayaxma, riyakarcasına davranma, bölgə və regionla bağlı şəxsi mənəfet və maraqları üstün tutaraq, bilavasitə Ermənistanın haqsız olduğunu bilə-bilə Qarabağ kartından sui-istifadə, bundan Azərbaycana qarşı təsir və təzyiq vasitəsi kimi istifadə etmək istiqamətində addımlar atmaqdadırlar. Bunun ən bariz nümunəsi Avropa Parlamentinin son dinləmələri və keçirilən səsvermədir. Çıxış edən parlamentarilər, Azərbaycan qarşı irəli sürülən əsassız iddialar, 100 mindən çox Qarabağ ermənisinin, halbuki, onların sayı dəfələrlə azdır, guya zorla köçürülməsi, eyni zamanda maddi, mədəni, bir çox sahədə dəyən zərər barədə danışılanların heç biri reallığı əks etdirmir. Azərbaycanın müvafiq qurumları bu istiqamətdə addımlar atmaqdadırlar. Azərbaycan dövləti bütün şəraiti yaratmışdı, siyasi, so-



Qərbi azərbaycanlılara qarşı ikiüzlülük - faktlar

Qərbin ikili standartları ənənə halını alıb; Qafqazda ən böyük köçürülməyə məruz qalan qərbi azərbaycanlıların hüquqlarını qorumaq üçün lazımi addımlar atılır

sial, mədəni, dil hüquqları, bir sözlə, Azərbaycan Konstitusiyasında milli azlıqlara, ümumiyyətlə, bütün vətəndaşlara şamil edilən hüquqların təmin ediləcəyini, təhlükəsizliklə bağlı zəmanət verdiyini rəsmi şəkildə bəyan etmişdi. Buna baxmayaraq, bir qrup könüllü surətdə Qarabağı tərk etdi. Bu, bəlli planın tərkib hissəsi idi. Bu gün Azərbaycana qarşı total hücumun genişləndirilmiş formada, növbəti mərhələyə keçdiyiinin şahidi olmaqdayıq. Bütün bunların fonunda 1987-1991 illər ərzində mənim ailəm də daxil olmaqla, məhz Ermənistanın şovinist milli ədavəti qızışdırması ilə türk, müsəlman azərbaycanlı olduğumuz üçün 300 minə yaxın azərbaycanlı doğma yurdu olan Qərbi Azərbaycandan-Zəngəzur, Zəngibasar, Vedi, İrəvan, Göyçə mahalından zorla qovularaq çıxarıldı. Bu məsələni 3 ildir ki, Milli Məclisdə də, beynəlxalq təşkilatlar qarşısında da qaldırmaqdayıq. Əgər söhbət insan haqlarından, milli azlıqlardan, insanların hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsindən, insanların zorla yurdlarından köçürülməsindən, onlara dəyərli ödənilməsindən gedirsə, Qafqazda ən böyük köçürülməyə qərbi azərbaycanlılar məruz qalıb. Amma bu gün nə Avropa Parlamentində, nə Avropa Şurasında, bu gün Azərbaycana qarşı total hücum keçən heç bir beynəlxalq təşkilat-

da, Azərbaycan qarşı qərəzli və ikili standartlarla yanaşan Fransa kimi ölkələrin heç birində bu barədə danışılmır. Əksinə, Qərbi Azərbaycan İcmasının sədr müavini kimi mənim, eləcə də həmkarlarımla konfranslardakı çıxışlarımızı ikili yanaşılır, çıxışlarımızı əngəlləməyə çalışırlar. Qarabağdan könüllü gedən ermənilərdən danışılır, öz yurdlarından zorla çıxarılan azərbaycanlılardan niyə danışılmır? Qərb dairələrinin-Avropa Parlamentini, Avropa Şurasının özünün maraqlarına uyğun gəlməyə deyil, indiki Ermənistandan zorla köçürülmüş azərbaycanlıların şərefli və ləyaqətli şəkildə geri qayıdış hüququnun təsbit edilməsi, təhlükəsizliyimizin təmin edilməsi, dedə-baba torpaqlarımıza geri qayıtmaqla bağlı Ermənistana təzyiq edilməsi, Ermənistan Konstitusiyasında bununla bağlı müvafiq düzəlişlər edilərək geri qayıtmağımız üçün bütün məqamların əks olunması, mədəni, milli, eyni zamanda siyasi hüquqlarımızın geri qaytarılması, bizə vurulmuş maddi və mənəvi zərərin ödənilməsi, viran edilmiş torpaqlarımızın yenidən dirçəldilməsi, bununla bağlı təzminatların ödənməsi kimi onlarla məsələ beynəlxalq hüquq müstəvisində həllini tapmalıdır. Amma bu gün nə Avropa Parlamentində, nə Avropa Şurasında, bu gün Azərbaycana qarşı total hücum keçən heç bir beynəlxalq təşkilat-

Azərbaycan İcmasının guya Ermənistan qarşı ərazi iddiasının olduğunu ortaya qoyur. Bununla da ictimaiyyəti çaşdırmağa çalışırlar. Nəticədə obyektiv yanaşmağa meyilli olan təşkilatları belə fərqli istiqamətə yönləndirməyə çalışırlar və buna nail olurlar. Amma bu bizi ruhdan salmayacaq. Əminlik ki, bölgəyə sülh, əmin-amanlıq gələcəksə, Azərbaycan-Ermənistan arasında dövlətlərarası münasibətlərin yaradılması, eyni zamanda sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı müvafiq irəliləyişlər əldə ediləcəyi təqdirdə gələcəkdə qərbi azərbaycanlıların doğma yurduna qayıtması təmin ediləcək”.

Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Xəyal Bəşirov isə “Yeni Müsavat”a şərhində azərbaycanlılara qarşı milli ayrı-seçkilik məsələsinə diqqət çəkdi:

“Özlərini demokratiyanın, insan hüquq və azadlıqlarının beşiyi hesab edən Qərb dövlətləri əslində dünyaya diktələr edirlər ki, insan dünyanın hər nöqtəsində dinindən, dilindən irqindən, milliyətindən, cinsindən asılı olmayaraq insandır. Hətta 3-cü cinsi yara-
 radıb, onların hüquqları ilə bağlı mövqe ortaya qoyan həmin dövlətlər dini, irqi, eyni zamanda milli ayrı-seçkilikə yol verirlər. Öz maraqlarının həyata keçirilməsinə aid olanda dini, milli ayrı-seçkilik yoxdur. Lakin müəyyən ölkələrə tə-

sir etmək üçün hər növ ayrı-seçkilikə yol verirlər. Əslində dünyaya bu mövzunu öyrədən qüvvələr Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı ədalətsiz, qərəzli mövqe tuturlar. Öz evlərindən didərgin düşən, bütün hüquqları pozulan azərbaycanlıların sayı bütün ermənilərin sayından dəfələrlə çoxdur. Təkcə XX əsrdə azərbaycanlılar dəfələrlə deportasiya olunublar. Sonuncu deportasiyada, 1987-1991-ci illərdə yüz minlərlə azərbaycanlı Qərbi Azərbaycandan didərgin düşüb. İşğal altında olan ərazilərdən də 1 mil-

lyonə yaxın qaçqın və məcbur köçkün olsa da, belə “səfərbərliyin” şahidi olmamışdıq. Ümumiyyətlə, bu mövzuya diqqət edilməmişdi. Bu gün isə beynəlxalq təsisatlar, başda ABŞ, Fransa olmaqla, bəzi dövlətlər ayrı-seçkilik edirlər. Azərbaycan dini, yaxud milli məqamı gündəmə gətirmir, amma ABŞ-da prezidentliyə namizəd Donald Tramp özünün “X” hesabında “120 min xristian didərgin düşməsi, qovulması, dəhşətli təqiblərə məruz qalması” barədə mövqe bildirib. Söhbət dini, irqi ayrı-seçkilikdən getmirsə, nəyə görə məhz xristian ifadəsi qabardılır? Bu bir daha onu göstərir ki, onlar özəlirəki hesab etdikləri, öz maraqlarına uyğun olarkən problemi bütün dünyanın gündəminə gətirirlər, mümkün qədər şişirtməyə çalışır, hətta olmayan məqamları qabardırırlar. Qərbi azərbaycanlıların öz yurd yerlərinə qayıdışı ilə bağlı İşçi Qrupunun yaradılması təkcə bizim üçün deyil, bəşəriyyət, insanlıq, hüquq və azadlıqlar mövzusu, demokratiya üçün önəmli prosesdir. Hesab edirəm ki, biz istədiklərimizə nail ola-
 cağıq. Qərbi azərbaycanlıların yurdlarına qayıdışı üçün indiyə kimi atdığımız addımların məntiqi davamı kimi bundan sonra da əlimizdən gələni edəcəyik ki, bu məsələ reallaşsın”.

□ Nigar HƏSƏNLİ,
“Yeni Müsavat”

Bu gün - oktyabrın 26-da Gürcüstanda bölgənin də təsirsiz ötürməyə-cək kritik parlament seçkiləri keçiriləcək. Hakim Gürcü arzusu - Demokratik Gürcüstan Partiyasının sədri, sabiq baş nazir İrakli Qaribaşvili Tiflisdə seçkilər öncəsi yekun mitinqində çıxışı zamanı deyib ki, müxalifət xarici qüvvələrin göstərişi ilə hakimiyyətə gəlməyi və ölkəni Rusiya ilə qarşıdurmaya sürükləyib Əfqanıstana və Ukraynaya çevirməyi planlaşdırır.

Erməni politoloq Stepan Danielyan isə bildirib ki, Ermənistan hakimiyyətinin gələcəyi Gürcüstanda baş tutacaq seçkilərdə həll olunacaq. "Gürcüstanda təkə Ermənistanın deyil, Cənubi Qafqazın da taleyi həll olunur. Ermənistan hakimiyyətinin gələcəyi də Gürcüstan seçkilərindən asılıdır. Əgər Gürcüstan seçkilərdən sonra Qərblə münasibətlərini pislədirsə, Qərbin yaxın münasibətdə olduğu yeganə dövlət Ermənistan olaraq qalacaq", - deyə o qeyd edib.

Gürcüstanın keçmiş prezidenti Mixail Saakaşvili bu ölkədə yaşayan azərbaycan-

Gürcüstan bu gün yola ayrıcında - qonşumuz üçün geriye yol yoxdur, qarşıda işə...

Bu parlament seçkiləri Cənubi Qafqazda Rusiya və Qərb arasında siyasi mübarizənin həlledici mərhələsidir; təhlilçilər Tiflisin Avropadan uzaqlaşib Moskvaya yaxınlaşmasının təsirlərini açıqladılar

müxalifətə səs verin - beşinci nömrəyə: "Bilin ki, qonşumuz Ermənistanın varlığı və ya yoxluğu, eləcə də Qafqazda sülhün taleyi Gürcüstanın Avropa yoluna qayıtmasından asılıdır. Sizin vətənpərvərliyinizə, müdrikliyinizə arxalanıram".

Qeyd edək ki, bu seçkidə deputatlığa 13 azərbaycanlı namizəd var. Milli Məclisin deputatları da Gürcüstanda parlament seçkilərini müşahidə edəcəklər. Deputat Hikmət Babaoğlunun musavat.com-a sözlərinə görə,

edir ki, Rusiya Gürcüstanı Qərbdən qoparır. Onun sözlərinə görə, Gürcüstanda keçiriləcək parlament seçkiləri Cənubi Qafqazda Rusiya və Qərb arasında siyasi mübarizənin həlledici mərhələsidir: "Moskva Moldova və Gürcüstanı Qərbdən uzaqlaşdırmaq üçün hərbi təzyiq istisna olmaqla bütün mümkün vasitələrdən istifadə edir. Moldovadan fərqli olaraq Gürcüstan hökuməti Rusiya ilə münasibətlərin normallaşmasında maraqlıdır. İki ölkə arasında uzun müddətdir ki, ikitərəfli

referendum mahiyyəti daşıyır: ya Avropa, ya da Rusiya... "Əlbəttə ki, bizi ilk növbədə orada yaşayan soydaşlarımızın vəziyyəti, rifahı və taleyi maraqlandırır. Şəxsi qənaətim ondan ibarətdir ki, avrointegrasiya prosesinin davam etməsi və Gürcüstanın Avropa İttifaqına üzv olması soydaşlarımızın uzunmüddətli maraqları baxımından daha uyğun variantdır, nəinki təkrar Rusiya orbitinə qayıtmaq. Al üzvlüyü yolunda uğurla irəliləyərse, Gürcüstan insan hüquq və azadlıqlarını tam təmin



Ərdoğan: "Terrorçular Türkiyənin sülh və təhlükəsizliyini hədəfə alıblar"

Terrorçular TUSAŞ-a hücumla təkə bir təşkilatı deyil, Türkiyənin sülh və təhlükəsizliyini hədəfə alıblar. "Report" xəbər verir ki, bu barədə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Türk Aviasiya və Kosmik Sənaye Səhmdar Cəmiyyətində (TUSAŞ) olan terror aktı barədə jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Ərdoğan qeyd edib ki, Türkiyə əlində olan bütün vasitələrdən istifadə edərək terrora qarşı mübarizəsini davam etdirir:

"Suriyadan və ya fərqli yerlərdən bizə qarşı təxribatı hər an düşünmək, bütün təhlükəsizliyimizi təmin etmək məcburiyyətindəyik. Məqsədimiz tam müstəqil, vahid, bütöv və firavan Türkiyədir. Terrorun qaranlıq və qanlı kölgəsinin ölkəmizdən tamamilə çəkildiyi işıqlı, dinc və təhlükəsiz Türkiyə qurmaq məqsədimizə mütləq nail olacağıq. Müdafiə sənayemiz bunun flaqmanı olacaq. Biz satqınlara baxmayaraq, daha çox çalışacağıq, daha çox istehsal edəcəyik".

Qeyd edək ki, oktyabrın 23-də Ankarada TUSAŞ-ın ərazisində törədilən terror aktı nəticəsində 5 nəfər ölüb, 22 nəfər yaralanıb.



lılara müraciət edib. O, sosial şəbəkə hesabından Azərbaycan dilində müraciət yayaraq, soydaşlarımızı oktyabrın 26-da keçiriləcək parlament seçkilərinə qatılmağa səsləyib. "Mənim əziz həmvətənlərim! Bu sizin həyatınızın ən əsas seçkisidir. Ayın 26-da qalib gəlməliyik. Sizi nə qədər çox sevdiyimi yaxşı bilirsiniz. Biz bərabər çox işlər görmüşük və irəlində birgə görülmək daha çox işlərimiz var. Vətənimiz Gürcüstanı əmin-amanlığa birgə çıxarmalıyıq. Heç nədən qorxmayın. "Sizin səsinizin heç bir əhəmiyyəti yoxdur və ya hökumət sizin kimə səs verdiyinizi biləcək" deyənlərə inanmayın. Rahat seçkilərə gedin və 5 nömrəyə səs verin", - Saakaşvili bildirib. Keçmiş prezident erməni vətəndaşlarına da müraciət edib. O bildirib ki, hazırda ümumi vətənimiz - Gürcüstanın taleyi həll olunur, müvəqqəti hökumətdən qorxmayın, seçkilərə gedin,

gürcü xalqının təzyiqlərə əhəmiyyət verməyəcəyinə, müstəqil iradə ilə qərar qəbul edəcəyinə inanır. "Gürcüstan çox mühüm tarixi seçkilərə hazırlaşır. Bu milli demokratiya tarixində mühüm hadisə olacaq. Təəssüf ki, Qərb demokratik dəyərləri yenidən istismar edir və Gürcüstan cəmiyyəti Qərbin demokratiya manipulyasiyasının təzyiqi altındadır. Belə olan halda xalqın açıq şəkildə öz iradəsini seçki vasitəsilə ortaya qoyması müəkkəbləşir". Partiyaların reytinginə diqqət çəkən deputat hesab edir ki, Gürcü Arzusu partiyası 60 faizdən çox müsbət rəy sorğusu ilə seçkiyə gedir: "Ümid edirəm ki, çevriliş olmayacaq. Gürcüstanın baş naziri dəfələrlə hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edərək seçki ilə bağlı ictimai əhval-ruhiyyəni nəzarətdə saxlamaqla bağlı göstəriş verib".

Siyasi ekspert Məhəmməd Əsədullazadə hesab

konfidensial danışıqlar da gədir. Gürcüstanın Qərbdən uzaqlaşib, Moskva xəttinə üstünlük verməsi, əsasən Gürcü Arzusu partiyasının fəxri li-dəri, oliqarx İvanişvilinin siyasi planıdır. Rusiya tərəfindən Gürcüstana göndərilərək problemsiz hakimiyyəti götürdü".

Ekspertin fikrincə, hazırda Qərbdən uzaqlaşmaq üçün gürcü hökuməti xalqı Ukrayna müharibəsi ssenarisi ilə qorxudur: "Məhz Rusiya bütün vasitələrdən istifadə edərək seçkilərdə Gürcü Arzusu partiyasının hakimiyyətə qalmasına çalışır. Əgər Gürcü Arzusu hakimiyyətdə qalsaydı, Qərbin Gürcüstan və Moldova siyasəti fiaskoya uğrayacaq, ABŞ, Avropa İttifaqı, Böyük Britaniya Gürcüstana sanksiyalar tətbiq edəcək".

Təhlilçi Şahin Cəfərliyə görə, bu seçki həm də Gürcüstanın gələcək inkişaf vektorunu müəyyənləşdirəcək

edən Avropa tipli demokratik ölkəyə çevriləcək. Al üzvlüyü hər sahədə, o cümlədən milli azlıqların hüquqları ilə bağlı (din azadlığı da daxil olmaqla) Avropa standartlarının tətbiqi deməkdir. Bu, onun təminatıdır ki, türk-müsəlmanlar Gürcüstanda rahat yaşamağa davam edəcəklər və öz gələcəklərini məhz bu ölkə ilə bağlayacaqlar, köçüb getmək haqqında düşünməyəcəklər. Dədə-baba torpaqlarının boşalmaması üçün bu, həyati dərəcədə vacib məsələdir".

Ş.Cəfərlinin fikrincə, Avropadan uzaqlaşib, Rusiyanın ağuşuna qayıtmaq isə siyasi və sosial-iqtisadi destabilizasiya riski yaradacaq: "Rusiyaya yaxınlaşmaq Avropaya yaxınlaşmağın tam əksi olan nəticələr ortaya çıxaracaq: Gürcüstanın demokratik inkişafı dayanacaq, ölkədə hüquq və azadlıqlar, o cümlədən milli azlıqların haqları tədricən məhdudlaşdırılacaq. Hazırda Gürcü Arzusu

Konstitusiyaya dəyişiklik edərək Gürcüstanı pravoslav xristian dövləti elan etməyə hazırlaşır. Məhz mövcud hökumətin dövründə radikal gürcü sovinist-millətçiliyi təkrar baş qaldırıb, "Gürcü Marşı", "Alt info" kimi antitürk, antimuselman təşkilatlarının fəaliyyətinə geniş şərait yaradılıb. Aydındır ki, "Gürcü Arzusu" hakimiyyətdə qalmağa davam edərsə, bu təhlükəli tendensiyalar daha da güclənəcək. Gürcüstandakı azərbaycanlılara, eləcə də Azərbaycan dövləti və xalq olaraq bizi bu lazımdır?"

Təhlilçi hesab edir ki, siyasi müstəvidə Qərblə əlaqələrin zədələnməsi qaçılmaz olaraq iqtisadi əlaqələrə də mənfi təsir edəcək: "İlk növbədə vizasız rejim ləğv olunacaq, Avropa ölkələri və ABŞ-dakı yüz minlərlə gürcüstanlı əmək miqrantı geri göndiriləcək, bu isə Gürcüstan daxilində sosial sabilliyi pozacaq. Qərblə iqtisadi əlaqələrin məhdudlaşması Gürcüstanın idxal-ixrac əməliyyatlarına mənfi təsir edəcək, məsələn, ölkənin əsas ixrac gəlirlərini təşkil edən avtomobil idxalı və reeksportu azalacaq, bəlkə də tamamilə kəsiləcək. Hazırda Qərb tərəfindən Gürcüstana, o cümlədən şəxssən İvanişviliyə qarşı ciddi sanksiyaların tətbiqi gündəmdədir və xüsusən seçkidə saxtakarlıq olarsa, düyməyə basılacaq. Artıq Al Gürcüstanda yüz milyonlarla avroluq proqramların maliyyələşdirilməsini dondurub. Sanksiya gözləntisi ilə əlaqədar beynəlxalq ticarət şəbəkələri Gürcüstan ixracatçıları ilə uzunmüddətli müqavilələr bağlamaqdan imtina etməyə başlayıblar. Gürcüstan dövləti Açıq Hökumət Tərəfdaşlığı beynəlxalq təşəbbüsündən kənarlaşdırılıb. Böyük Britaniya hökuməti Gürcüstanla strateji "Uordrop dialoqu"nu dayandırıb. Bunlar hələ ilk qaranlıqlar olmasına baxmayaraq, ölkənin maliyyə bazasında ajiotaja səbəb olub".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"



Oksfordda satılan xiyarın pulu

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Kasıb itinin adını Gümüş qoyduğu kimi, bizdə də məktəblərə təntənəli, zırlıtlı adlar qoymaq ənənəsi vardı. Məsələn, indiki uşaqlar bilməz, 1990-cı illərdə Bakıda Futurologiya Məktəbi açılmışdı. Nə az, nə çox. Futurologiya - gələcəyi öyrənmək mənası verir. Amma məktəb heç 2000-lərə də çatmadı, bağlandı çıxdı getdi. Yaxud, San Marino Universitetinin Bakı filialı. Nə bilim, Beynəlxalq Universitet. Adətən belə obyektləri işlədənlər, açanlar beynəlxalq miqyaslı dələduzlar olardı.

Bakı Oksford Məktəbi də belə obyektlərdən biri idi. Ramiz Mehdiyevin qahımları fırladırdı, onu işdən atandan sonra məktəbin də kitabı bağlandı. İndi Ramiz müəllimin qızı Kamile xanım məktəbin binasına yiyəlik üçün iddia irəli sürüb, lakin hökumətin qərarına görə bina məktəbin yiyəsi olmuş əski poladəridənimiz Rasim müəllimin dövlətə vurduğu ziyanı ödəmək üçün satılmalıdır.

Haşiyə çıxaraq qeyd edim ki, bizdə nədənsə poladərilmə sahəsinə girişənlərin axırı yaxşı olmur. Paolo Pərviz adlı iranlı vardı, birtəhər qaçdı canını qurtardı. Ondan sonra Zülfüqarlı qardaşlarını tutdular. Sonra Rasim Məmmədovu tutdular. Bu il isə keçmiş deputat Nazim Məmmədovu tutmuşlar. Həmin adamları birləşdirən ortaq cəhət isə hamısının polad əritmək həvəsidir. Maraqlı tendensiya. Görəsən niyə polad işinə girmək bizdə sağlamlığa bu qədər təhlükəlidir? Əsl mistikadır.

Qayıdaq Oksford Məktəbinə. Yuxarıda yazdığım kimi, əslində bu məktəbin xaricdəki, dünyada ünlü Oksford Universitetinə ağcaqanadın iynəsinin ucu qədər aidiyyəti yox idi, sadəcə, milli dələduzlarımız avam camaatı tovlayıb pulunu ələ keçirmək üçün adı belə qoymuşdular. Camaatı yaxşı tanıyırlar. Bilirlər xalqımız acından ölür, lakin forsun dan qalmaz. Qul bazarında acqarına beş-on manatlıq iş gözləyən adamın cibindən bəzən 3 min manata kreditə alınmış "Ayfon" çıxır. Bu məktəb də həmin xanədən idi. "Uşaq hansı məktəbə gedir?", "Oksfordda oxuyur". Di get. Bunu eşidən qahım-əqrəbaya, qonum-qonşuya yandıq vermək üçün bəs edirdi.

İndi hökumət binanı hərəracə qoyub, lakin sata bilmir. İkinci qiymət 24,7 milyon-filan qədər olmuşdu, alınmamışdı. İkinci dəfə 22 milyon 232 min manat idi. Satılmadı, 3-cü hərəracə 18 milyon 527 minə çıxardılar, yenə yaxın duran olmadı. Axırda Ramiz müəllim yəqin özü alar. Qiymət lap öləndən sonra.

Maraqlıdır ki, eyni vaxtda Britaniyada keçmiş şahzadə Diana xanımın bir evini satışa qoymuşdular. Aukşionda həmin ev 14 milyona satıldı, çıxdı getdi. Belə çıxır Bakıda hansısa qotur məktəbin binası Britaniyada şahzadə Diananın yaşadığı evdən bahalıdır, üstəlik alan yoxdur.

Belə təzadlı hallara çox rast gəlirik. 24 oktyabrda Baş Prokurorluğun maraqlı açıqlamasını oxudum. Yazmışdılar ki, bir neçə nəfər əlbir olaraq cinayət törətmişlər. Sitat: "Xaricə ixrac etdikləri 578 milyon manat dəyərində kənd təsərrüfatı məhsulundan əldə olunan pul vəsaitlərini ölkəyə qaytarmayan vəzifəli şəxslər ifşa edilib". Deyir malı satıblar, lakin xarici valyutanı ölkəyə qaytarmayıblar.

Məbləğ yetərinəcə böyükdür. Eyni zamanda, kənd təsərrüfatı məhsulunu yetişdirən, alan, toplayan, xaricdə satan adamlar özəl şirkət sahibləridir. (Çox ütlü, örtülü məlumatdan bunu öyrənə bildim). Güman edirəm Oksforda pomidor-xiyar vurmuşlar. Bəs müvəkkil banka niyə öz pullarını getirib verməlidirlər? Azad bazar, sərbəst ticarət olan ölkədə belə şeylər olmur. Biznesmenə necə zorla demək olar ki, xaricdə mal satıb qazandığını mütləq bizə getir? Belə siyasət - "xaricdə nə satsan, getir pulu bizim banka qoy" - Sovetin vaxtında idi. O üzəndə Sovet dağıldı, çünki heç kəs işləyər, pul qazana, varlana, qanuni yolla qabağa gedə bilmirdi.

Ya da ola bilsin prokurorluq açıqlamasında çox dərinə gedə bilmir və bu yoldaşlar öz mallarını yox, başqa adamın mallarını satıb, pulları həzmi-rabedən keçiriblər. Bu da monopoliya şəraitində gözlənilən haldır - hazırda içəridə xeyli yoldaş bunun cəzasını çəkir.

Oktaybrın 24-də Kazan şəhərində keçirilən XVI BRICS Sammiti çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyan arasında görüş olub. Görüşdə tərəflər ikitərəfli sülh gündəliyinin irəli aparılmasını, o cümlədən sülh sazişini, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasını, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələləri müzakirə ediblər.

İki ölkənin xarici işlər nazirlərinə Sülh və Dövlətlərarası Münasibətlərin Qurulması haqqında Saziş üzərində işlərin mümkün tez zamanda yekunlaşdırılması və imzalanması üçün ikitərəfli danışıqları davam etdirmək barədə göstəriş verilib.

Paşinyan həmçinin Bakıya Naxçıvanla əlaqə üçün sadələşdirilmiş sərhəd və gömrük nəzarəti prosedurları, habelə sülh müqaviləsini imzalamağı təklif edib. Onun sözlərinə görə, Bakı ilə sülh müqaviləsi layihəsi ən azı 80-90 faiz razılaşdırılıb. İddia edib ki, Ermənistan və Azərbaycan sülhün əsasını yaratmaq üçün bütün fundamental məsələlərdə razılığa gəliblər.

Sammitə qatılmazdan öncə isə Nikol Paşinyan sülh sazişinin imzalanmasına dair yeni açıqlama vermişdi. O, gələn ay Bakıda keçiriləcək COP29 sammitini Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh prosesini müzakirə etmək üçün firsət adlandırıb: "COP29 diqqətimizi regionda mövcud problemlərə, İrəvanla Bakı arasında sülh prosesinə, regional sabitliyə və inkişafa cəmləmək üçün yaxşı səbəbdır".

Elə isə buna nə mane olur? "Top" çoxdan Ermənistanın meydanında. Nazirlər ilin sonunadək sülh sənədi üzərində iş yekunlaşdırıla biləcəkmə? Hər halda əsas engel məlum-Ermənistan konstitusiyasıdır və Ermənistan referendum keçirib əsas qanununda Azərbaycana qarşı ərazi iddiasını aradan qaldırmayıb.

Bunu da qeyd edək ki, Kazan görüşü ABŞ prezidenti Co Baydenin Azərbaycan və Ermənistan liderlərinə ünvanlandığı sülh sənədini tezləşdirmək xahişinin yer aldığı məktublardan cəmi iki gün sonraya təsadüf edib.

Siyasi şərhçi Aydın Quliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Nikol Paşinyanın sülhlə bağlı bütün bəyanatları heç vaxt real vəziyyətləri əks etdirməyə yox, öz ölkəsini "sülh cəfakeşi" kimi göstərməyə xidmət edir. O da təəssüf doğurur ki, Paşinyanın bəyanatlarından sülh perspektivləri ilə bağlı aydın və konkret nəticələr çıxarmaq da mümkünsüzdür: "Kazan görüşü müstəvi-



Paşinyanın Kazandakı yeni vədi - növbəti blef, yoxsa...

Aydın Quliyev: "O, dəfələrlə bu ifadəni işlədib ki, nazirlər mümkün qısa müddətdə işləri yekunlaşdırmaq üçün gərəkli addımları atmalıdır, ancaq nəticə yoxdur"

sində onun verdiyi bütün bəyanatlar bu qəbildəndir. Baş nazir Paşinyan Kazanda prinsipçə və ifadə tərzinə görə əvvəlkilərdən fərqli yeni heç nə demədi. Onun sülh prosesində hansısa əməli addımları atmaq fikri olsaydı, danışıqlar üçün platforma seçimini problemə çevirməzdi. Halbuki o bunu edib və Kazandan əvvəl Paşinyan azı 2 dəfə real görüş şansından imtina edib. Londonda və Moskvada danışıqlara gəlməməsi onun sülh danışıqlarına daha çox pərdəarxası maraqlardan yanaşdığını ifadə edir. Yeni onu maraqlandıran saziş imzalamaq deyil. Onun hədəfi sülh danışıqları adı altında Ermənistanın və onun yeni Qərb müttəfiqlərinin geosiyasi maraqlarını üzde tutmaqdır. Paşinyan dəfələrlə bu ifadəni işlədib ki, nazirlər mümkün qısa müddətdə işləri yekunlaşdırmaq üçün gərəkli addımları atmalıdır. Ancaq nəticə yoxdur. Azərbaycan prezidenti üçün bu fikrin tam əsası var ki, nazirə işləri yekunlaşdırmaq təlimatı verildi. Təəssüf ki, bunu Paşinyan üçün demək olmaz. Əslində bu gün saziş layihəsini qısa vaxta yekunlaşdırmaq üçün Paşinyanın özünə təlimat verilməlidir, nəinki Paşinyanın öz nazirinə təlimat verməsi...."

A.Quliyev hesab edir ki, Azərbaycan sülhə hazırdır, bu gün sülhü irəlilətmək rıçaqları tam şəkildə Paşinyanın əlindədir. Sülhə ən böyük maneə olan konstitusiyaya və

Minsk Qrupu məsələsini yalnız o həll edə bilər və etməlidir: "Bunlarsız sazişin nəinki COP29-a qədər, hətta ondan sonra da imzalanması mümkün deyil. İndi sülh prosesini irəlilətmək üçün gərəkli rıçaqlar və siyasi iradə eyni vaxtda mövcud olmalıdır. Lakin təəsüf ki, siyasi iradə Azərbaycanın əlində, siyasi rıçaqlar Ermənistanın əlindədir və Paşinyan bu rıçaqlardan hələ istifadə etmək marağında deyil. Sazişin həcmə 90 faizinin razılaşdırılması fikri həqiqət ola bilər. Ancaq Paşinyan hə-

lə qəbul etmək istəmir ki, həlledici mətləb elə həmin 10 faizin içindədir. Bu olduqca həssas məqamdır. ABŞ prezidenti Co Bayden kimi təsirli şəxsin məhz bu həssas məqamda Azərbaycan və Ermənistan liderlərini eyni tərzdə kompromisə çağırması və məsuliyyətləri bərabərləşdirməyə cəhd göstərməsi çox ziyanlı rol oynayır. Elə bunların nəticəsidir ki, Paşinyan nəticəyönümlü yox, ancaq geliş gözəl bəyanatlar verir".

Etibar SEYİDAĞA,
 "Yeni Müsavat"



Neft Fondunun səhmlərdən əldə etdiyi gəlirlər 6,4 mlrd. dollara çatıb

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) yaranma tarixindən bu il sentyabrın 30-na kimi səhm portfeli üzrə 6.4 milyard ABŞ dolları gəlir əldə edib. Bu barədə "APA-Economics" in sorğusuna cavab olaraq ARDNF-dən bildirilib. Qeyd edilib ki, Fond indiyə kimi səhm portfeli üzrə izlədiyi əsas indeks olan "MSCI World" indeksi üzrə 7,1 mlrd. dollar həcmində yatırım edib. Bu portfel üzrə gəlirlilik 253% təşkil edib. Ümumilikdə, Fondun səhm portfelinin cari dəyəri 13,5 mlrd. dollara yüksəlib.

Qeyd edək ki, ARDNF-nin səhm portfelinə "MSCI World" indeksi üzrə 23 inkişaf etmiş ölkənin 11 sektoru üzrə 1410 şirkətin səhmləri daxildir. Bu şirkət səhmlərinin toplam bazar kapitalizasiyası 77 trilyon ABŞ dollarına yaxındır.

Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyanın birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamə" təsdiqlənib. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə Prezident İlham Əliyev Fərman imzalayıb. Qeyd edək ki, sözügedən əsasnamə bu il avqustun 30-da imzalanıb.

Eyni gündə Ermənistan Prezidenti Vaaqn Xaçaturyan isə Azərbaycanla sərhədlərin delimitasiyası üzrə komissiyaların iş reqlamentini imzalayıb.

Qeyd edək ki, oktyabrın 23-də Ermənistan parlamenti Ermənistan-Azərbaycan Sərhədlərin Delimitasiyası və Demarkasiyası üzrə Komissiyaların Reqlamenti haqqında qanun layihəsini təsdiqləyib. Qanun layihəsinin lehinə 67 deputat səs verib. Səsvərmədə yalnız hakim "Vətəndaş müqaviləsi" partiyasından olan deputatlar iştirak edib.

Xatırladaq ki, 24 oktyabrda Kazandakı BRICS toplantısı çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin görüşü olub. Prezidentin mətbuat xidmətinin məlumatına görə, görüşdə tərəflər ikitərəfli sülh gündəliyinin irəli aparılmasını, o cümlədən sülh sazişini, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasını, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələləri müzakirə ediblər. İki ölkənin xarici işlər nazirlərinə Sülh və Dövlətlərarası Münasibətlərin Qurulması haqqında Saziş üzərində işlərin mümkün tez zamanda yekunlaşdırılması və imzalanması üçün ikitərəfli danışıqları davam etdirmək barədə təlimat verilib.

Kazan görüşünün ardınca dövlət başçılar səviyyəsində atılan addımlar sülh prosesi ilə bağlı nikbinlik yaradır. Həmçinin danışıqların ikitərəfli şəkildə davam etdirilməsi barədə razılaşma Azərbaycanın irəli sürdüyü formatın Ermənistan tərəfindən də qəbul olunduğunu və sülhə aparən ən yaxşı yol olduğunu təsdiqləyir.

Qeyd edək ki, cari ilin 19 aprelində Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevin və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryanın sədrliyi ilə Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyanın səkkizinci görüşü keçirilmişdi. Dövlət başçıların tapşırığı əsasında baş tutan görüşdən sonra bir sıra nəticələr əldə olundu, o cümlədən 4 anklav olmayan kəndimizin azad olunması və sözügedən əsasnamənin təsdiqi də ikitərəfli əsaslarla aparılan danışıqların nəticəsində reallaşdı.



Sülhə doğru növbəti addım - Prezidentdən mühüm fərman

Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyinin Kazan görüşünün ardınca vacib sənədlər təsdiqləndi; ilin sonunadək sülh imzalana bilərmi; Bakının "sülhü Paşinyanla deyil, Ermənistanla imzalayacağıq" bəyanatı Nikolu hərəkətə keçirdi



Politoloq: "Bu vəziyyətdə ən optimal yol referendum vasitəsilə Konstitusiyadakı həmin bəndin çıxarılmasıdır"

Düzündür, sonrakı mərhələdə prosesi pozmaq istəyən paytaxtların dövrüyə girməsi nəticəsində Ermənistanda revanşistlər baş qaldırdı, həmçinin Paşinyan hökuməti destruktiv davranışlarını daha nümayişkəranə şəkildə sərgilədi. Ancaq nə bu kimi anormal davranışlar, nə də Ermənistanın silahlılanması, şərti sərhədlərə əldə qüvvə toplaması kimi təhlükəli addımlar rəsmi Bakını mövqeyindən çəkirdi bildi. Sonucda Nikol Paşinyan Azərbaycan Prezidenti ilə görüşməyə can atdı və sözügedən nəticə əldə olundu. Amma hələ bu, ilkin nəticədir, Ermənistanın atmalı olduğu addımlar var.

Xatırladaq ki, Kazan görüşü ərafəsində Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Cozef Bayden Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyana şəxsi nümayəndəsi vasitəsilə məktub ünvanlamışdı. Prezident Əliyevə göndərilən məktubda deyilirdi ki, "İki ölkə arasında münasibətlərin normallaşdırılmasına xidmət edəcək sülh sazişinin yekunlaşdırılması istiqamətində ölkənin və Ermənistanın əldə etdiyi davamlı tərəqqidən məmnunam. Sizi əmin etmək istəyirəm ki, ABŞ əsrlər boyu davam edən münaqişəyə nəhayət son qoyacaq Azərbaycan ilə Ermənistan arasında da-

yanıqlı və ləyaqətli sülhün əldə edilməsinə dəstək verməyə hazırdır". Eyni zamanda bildirilirdi ki, "Sülh sazişi Azərbaycanın suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi ilə yanaşı, bütün regionu transformasiya edəcək, Avropa və Mərkəzi Asiya arasında daha çox ticarətə, sərmayə qoyuluşuna və bağlılıq xidmət göstərək. Dünyanın diqqəti COP29 ilə bağlı Bakıya yönəlmiş bir vaxtda global ictimaiyyətə sülhə sadiqliyinizi nümayiş etdirmək üçün misilsiz imkana maliksiniz. Bildiyiniz kimi, sülh sazişinin razılaşdırılması hər iki tərəfdən kreativlik və güc tələb edəcək.

Lakin əminəm ki, bu imkandan yararlanmağa davam edəcəksiniz. Mən Sizi cari ildə sazişi yekunlaşdırmağa dəvət edirəm". O da vurğulanırdı ki, ABŞ bu məsələyə dəstək verməyə sadıqdır. Sitat: "Mənim administrasiyam sülhə yol açacaq cəsarətli təşəbbüslərin irəli sürülməsinə hazırdır. Xahişimlə xüsusi köməkçim, Avropa üzrə baş direktor Maykl Karpenter atmağa hazır olduğumuz müəyyən addımlarla bağlı Sizi məlumatlandıracaq və Ermənistanla müzakirələrə dair Sizin mövqeyinizi öyrənəcək. Ümid edirəm ki, birgə fırvanlıq və ümumi xeyir naminə regiona dair yeni kursun seçilməsi üçün

maq istəyir. Sülh sənədinin 80-90 faizinin razılaşdırıldığına iddia edən Paşinyan isə Bakı ilə hansısa sənədə imza atmağa çalışır.

Bəs, perspektivlə bağlı nə demək olar? Sülh sazişinin imzalanması tezləşə, ilin sonunadək yekun sənəd imzalanıla bilərmi?

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Kazanda BRICS sammiti çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla ikitərəfli görüşü müsbət qiymətləndirmək olar: "Bu görüşdə həm ikitərəfli sülh gündəliyinin irəli aparılması məqsədilə sülh sazişinin imzalanması, həm də sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasının davamı vurğulanıb. İki ölkənin xarici işlər nazirlərinə sülh sazişi üzərində işlərin mümkün tez zamanda yekunlaşdırılması və imzalanması üçün ikitərəfli danışıqları davam etdirmək barədə təlimatı da əhəmiyyətlidir". Politoloqun sözlərinə görə, buna baxmayaraq, Azərbaycanın Ermənistan Konstitusiyasında zəruri dəyişiklik tələbi gündəmdə ağırlığını qoruyur: "Baş nazir Nikol Paşinyan bu məsələni həll etməlidir. Doğrudur, o, Konstitusiyaya Məhkəməsinin son qərarına istinad edərək Konstitusiyadakı Azərbaycana ərazi iddiasını ehtiva edən bəndin hüquqi qüvvəsini itirdiyini



Azay Quliyev Özbəkistanın xarici işlər naziri ilə görüşdü

Millət vəkili Azay Quliyev ATƏT-in Qismüddətli Müşahidəçilər Missiyasının rəhbəri və Xüsusi koordinatoru qismində Özbəkistanda səfərdədir. O, oktyabrın 25-də ATƏT-in Qismüddətli Müşahidəçilər Missiyasının rəhbəri və Xüsusi koordinatoru qismində Özbəkistanın Xarici İşlər naziri Baxtiyor Saidovla görüşüb.

"Oktyabrın 27-də keçiriləcək parlament seçkilərində xaricdə yaşayan seçicilərin səsverməsi və ATƏT PA ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi daxil olmaqla seçkilərə dair bir sıra məsələləri müzakirə etdik", - deyir Azay Quliyev qeyd edib.

Musavat.com

bu fürsətdən yararlanacaqsınız".

ABŞ prezidenti Nikol Paşinyana məktubunda da onu Azərbaycanla sülh müqaviləsi üzərində işi bu il başa çatdırmağa çağırırmışdı. Bayden qeyd etmişdi ki, sülh sazişinin qalan hissələrinin yekunlaşdırılması əzmkarlıq, ictimaiyyətə və güc tələb edəcək. Sözsüz ki, Ermənistanın "layarımcıq sülhü tələsik imzalamasına Bakının öz cavabı var və bu barədə dəfələrlə bildirilir. Elə Prezident köməkçisi də qeyd etmişdi ki, Azərbaycan Paşinyanla deyil, Ermənistanla sülh imzala-

bəyan edib. Ancaq bu, azdır, həmin bənd Konstitusiyadan çıxarılmalı və ya çıxarılacağı tarix barədə konkret öhdəlik götürülməlidir". E.Şahinoğlunun sözlərinə görə, əks halda, bir gün hakimiyyətdə Paşinyan deyil, qeyrisi olacağına, o, özündən əvvəlki hakimiyyətin qərarını tanımayacağına görə də bu vəziyyətdə ən optimal yol referendum vasitəsilə Konstitusiyadakı həmin bəndin çıxarılmasıdır. Bu, iki ölkə arasındakı sülh və əməkdaşlıq yolundakı əsas əngəli ortadan qaldıracaq".

E.PAŞASOY,
"Yeni Müsavat"

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin İmişli rayon bölməsinin reisi vəzifəsini icra edən polkovnik-leytenant Xəyyam Babayev saxlanılıb. Bu barədə qərar Bakı Hərbi Məhkəməsi tərəfindən qəbul edilib. Məhkəmənin qərarı ilə Xəyyam Babayev barəsində 4 aylıq həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Onun barəsində Cinayət Məcəlləsinin 311-cü maddəsi ilə ittiham verilib. Xəyyam Babayev rüşvət almaqda təqsirləndirilir. Məlumat görə, saxlanılma səbəbi Goranboy rayon şöbəsinin reisi vəzifəsində xidmət etdiyi dövrdəki fəaliyyəti ilə əlaqədardır.

Qeyd edək ki, bu, son iki ildə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin həbs olunan çoxsaylı rəsmi şəxslərindən yalnız biridir. Xidmətdən verilən məlumata görə, 2023-cü il və 2024-cü ilin birinci yarısında Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 218 əməkdaşı məsuliyyətə cəlb edilib. Qanunvericiliyin tələblərini pozmuş vəzifəli şəxslər barəsində xidməti yoxlamalar aparılaraq ötən il 78, 2024-cü ilin birinci yarısında isə 140 əməkdaş barəsində ciddi intizam tənbehi və təşkilati-ştat tədbirləri görüldü: "2023-cü ildə 15 fakt üzrə 22, 2024-cü ildə isə 25 fakt üzrə 47 nəfər barəsində toplanmış materiallar prosessual qərar qəbul edilməsi üçün Azərbaycan Baş Prokurorluquna göndərilib".

Xidmət bildirir ki, "Müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılan vətəndaşların tibbi şəhadətləndirilməsi sahəsində fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" Prezident fərmanına uyğun olaraq vətəndaşların yekun tibbi müayinəsi iyulun 1-dən Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi tərəfindən həyata keçirilir: "Bu da korrupsiya hallarının qarşısının alınması, obyektivliyin təmin edilməsi və şəffaflığın artırılmasında daha da müsbət nəticələr verəcəkdir. Qeyd edək ki, bu kimi tədbirlər "Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-cı illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamının, korrupsiyaya şərait yaradan amillərin aradan qaldırılması ilə bağlı tələb və tapşırıqlarının icrasını təmin etmək məqsədilə həyata keçirilir".

Korrupsiya ittihamı ilə həbslər Azərbaycanda yenilik deyil. Son illərdə sabiq də olsa nazir, nazir müavinləri, rayon rəhbərləri və sair vəzifəli şəxslərdən ibarət yüzlərlə şəxs korrupsiyaya yol verdiklərinə görə həbs olunub. Onların bir çoxları uzunmüddətli həbs cəzasına məhkum edilib, külli miqdarda əmlakları müsadirə olunub.

Ümumiyyətlə, ölkəmiz yüksək korrupsiyaləşmə səviyyəsi ilə fərqlənən ölkələr

Yeni həbslər: qanun sərtləşdirilir, korrupsiya isə azalmır - səbəb

Hüquqşünas deyir ki, büdcə talanına, rüşvətə qarşı mübarizə sistem xarakterli olarsa, effektiv nəticələr əldə etmək mümkündür



dəndir. Uzun illərdir beynəlxalq korrupsiya reytinglərində Azərbaycanın mövqeyi qənaətbəxş olmayan yerlərdə qərarlaşır. Məsələn, Azərbaycan 2023-cü il üzrə Beynəlxalq Şəffaflıq Təşkilatının hazırladığı Korrupsiya Qavrama İndeksində 100 mümkün bal-dan 23 bal toplayaraq dünyada 180 ölkə arasında 154-cü yerdə olub.

Baxmayaraq ki, ölkədə korrupsiya ilə mübarizəyə dair bir neçə dövlət proqramı icra olunub, bu sahədə fəaliyyətləri əlaqələndirən xüsusi komissiya, Baş Prokurorluq yanında İdarə fəaliyyət göstərir, hələ də korrupsiyanın səviyyəsində ciddi azalmadan danışmaq mümkün deyil. Ölkədə maliyyə fəaliyyəti yoxlanılan istənilən dövlət qurumunda külli miqdarda korrupsiya, mənimsəmə halları aşkarlanır. Son beş faktlar Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında (AMEA) aşkarlanıb. AMEA dövlət büdcəsindən ən az vəsait alan təşkilatlardan biridir. Ondan on, yüz dəfələrlə çox büdcə vəsaitlərinə sərəncam verən qurumlar var. Təcrübə göstərir ki, belə qurumların hətta ən aşağı vəzifəli şəxsinin fəaliyyətinin araşdırılması milyonlarla manat dövlət vəsaitinin mənimsənilməsinə əşkara çıxarır. Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin təmsalında isə biz görürük ki, bir qurumdan on nəfərin belə korrupsiya faktına görə həbsi digər məmurlara dərs olmur, onların öz fəaliyyətlərini qanunlar çərçivəsində qurumlarına gətirib çıxarmır.

Hüquqşünas Əkrəm Həsənovun dediyinə görə, müxtəlif dövlət qurumlarında həbslərə rəğmən korrupsiya hallarının təkrarlanması Azərbaycanda bu mənfi hala qarşı mübarizənin fragmental xarakterindən irəli gəlir: "Bu, ona görə baş verir ki, ölkədə korrupsiyaya qarşı mübarizə kompleks şəkildə, sistemli formada aparılmır. Yeni sistemli mübarizə yoxdur. Ayrı-ayrı yüksək vəzifəli məmurlar həbs olunsalar da, qısa müddətə azadlıqdan məhrum edilmə cəzası alırlar. Cəzaçəkmə yerlərində də korrupsiya yolu ilə qazandıqları pullar hesabına yaxşı gün keçirirlər, qısa müddətdən sonra bu və ya digər formada azadlığa çıxırlar. Belə nümunələr onlardır. Bir çox hallarda onlar nəinki özləri azadlığa çıxırlar, hələ dövlətdən oğurladıqları vəsaitlər hesabına əldə olunan və həbs zamanı müsadirə edilən əmlaklarını da geri alırlar. Bunu gören digər məmurlar da fikirləşirlər ki, məndən də çox oğurlayanları tutdular, heç nə etmədilər, mən niyə oğurlamayım ki. Üstəlik, bir çox hallarda məlum olur ki, kimlərsə kiminsə yoluna keçdiyi üçün tutulub, həbs üçün səbəb kimi korrupsiya seçilib"...

Hüquqşünasın fikrincə, Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizə sistem xarakterli olarsa, onda effektiv nəticələr əldə etmək olar: "Birinci növbədə normal ölkələrdə olduğu kimi, bütün dövlət məmurlarının, onların ailə üzvlərinin gəlir bəyannaməsi açıqlanmaları təmin olunmalıdır. Hamı görməlidir ki, məmur nə

qazanır, nə xərcləyir. Bununla bağlı BMT-nin konvensiyasına qoşulmuşuq, qanun da qəbul edilib. 2005-ci ildən Nazirlər Kabinetinə məmurların bəyannamə formasının hazırlanması tapşırılsa da, indiyədək buna əməl olunmayıb. Daha bir məsələ əmlak sahibliyinin gizlədilməsidir. Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri bütün dünyada ictimaiyyət üçün açıqdır, bizdə isə tam qapalı. Bu gün gözümüzün qarşısında ucalan böyük binaların, əmlakların kimə məxsus olduğunu heç kim bilmir. Bunu haradansa öyrənmək də mümkün deyil, üstəlik, hələ belə məlumatı əldə etmək cinayətə bərabər tutulur. Bu halda, hansı korrupsiyaya qarşı mübarizədən, onun effektivliyindən danışmaq mümkündür?"

Qeyd edək ki, son vaxtlar bir müddət əvvəl əmlakları müsadirə olunmaqla həbs edilən, sonra azadlığa çıxan şəxslər məhkəmələr yolu ilə müsadirə olunan əmlaklarını geri almağa çalışırlar. Hansı ki, həmin əmlaklar satılıb dəyəri dövlət büdcəsinə köçürülməlidir. 2020-ci ildə Nazirlər Kabineti "Xüsusi müsadirə edilmiş əmlakın dövlət nəfəsinə verilməsi Qaydası"nı təsdiq edib. Qaydaya əsasən, xüsusi müsadirə növündə cinayət-hüquqi tədbirinə təbiiq edilməsi barədə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş yekun qərarı əmlak (qanuni sahibinə qaytarılmalı olan əmlak istisna olmaqla) üzərində dövlətin mülkiyyət hüququnun əmələ gəlməsi üçün əsasdır.

Qaydaya görə, əmlakın müsadirəsinə dair məhkəmə qərarını icra edən məmurlar onun qiymətləndirilməsini təmin edir, daha sonra onu Maliyyə Nazirliyinə təhvil verir. Maliyyə Nazirliyi isə tarixi, elmi, bədii və mədəniyyət baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edən qiymətli əşyalar və sənədlər, habelə dövlət əhəmiyyətli orden və medalları İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti ilə razılaşdırılmaqla, Mədəniyyət Nazirliyinin müəyyən etdiyi qaydada xüsusi ekspertizadan keçirildikdən sonra əvəzsiz olaraq dövlət muzeylərinə, kitabxanalarına, arxivlərinə, elmi və digər təşkilatlara verir.

Milli və xarici valyutada olan pul vəsaitləri Maliyyə Nazirliyi yanında Dövlət Xəzənədarlıq Agentliyinin Mərkəzi Bankdakı hesabına mədaxil olunur. Dini təyinatlı əşyalar əvəzsiz olaraq Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinə, derman vasitələri əvəzsiz olaraq Səhiyyə Nazirliyinə, mobil telefon nömrələri Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə, qanunvericiliklə dövryyəsi qadağan edilən əmlak onun üzərində sərəncamvermə səlahiyyəti olan orqanlara, qanunvericiliklə mülki dövryyəsi məhdudlaşdırılmış əmlak, onun dövryyəsinə icazə verən orqanlara təhvil verilir. Yuxarıda qeyd olunmayan xüsusi müsadirə edilmiş əmlakların satışı isə Maliyyə Nazirliyinin sifarişində Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən hərrac yolu ilə

həyata keçirilir. Bütün növ qiymətli kağızların satışı isə fond birjası vasitəsilə Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən həyata keçirilir. Əmlak satışa qiymətləndirmənin nəticələrinə dair hesabatda göstərilən qiymətdə çıxılır. Xüsusi müsadirə edilmiş əmlakın satışı üzrə keçirilən ilk iki hərracda əmlak satılmadıqda, üçüncü hərracda həmin əmlakın qiyməti hərracın təşkilatçısı tərəfindən ilkin qiymətinin 10 faizi həcmində, dördüncü hərracda ilkin qiymətinin 25 faizi həcmində, beşinci hərracda isə ilkin qiymətinin 50 faizi həcmində aşağı salınır. Satılmayan əmlaklar üzrə Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən müvafiq dövlət orqanlarına (qurumlarına) əvəzsiz olaraq təhvil verilir.

Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti malların satışından əldə edilmiş vəsaiti dövlət büdcəsinə köçürməlidir. Xidmət tərəfindən xüsusi müsadirə edilmiş əmlakın satışından əldə edilən vəsait həmin əmlakın saxlanılması, satışı xərcləri və qanunvericiliklə müəyyən olunan digər ödənişlər çıxılmaqla 3 iş günü müddətində dövlət büdcəsinə köçürülür və bu barədə Maliyyə Nazirliyinə məlumat verilir. Məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş yekun qərarı əsasında xüsusi müsadirə edilməklə dövlət mülkiyyətinə keçirilmiş əmlakın, habelə həmin əmlakın satışından əldə edilmiş pul vəsaitinin bir hissəsinin cinayət işləri üzrə ibtidai istintaq aparmış hüquq-mühafizə orqanlarının maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılmasına yönəldilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 16 oktyabr tarixli 469 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Müsadirə edilmiş əmlakın bir hissəsinin hüquq mühafizə və digər orqanların maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılmasına yönəldilməsi Qaydaları"nın tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

Ə.Həsənov deyir ki, hər il dövlət büdcəsinin icrasına dair hesabatla birlikdə müsadirə olunan əmlakın satışından daxilolmalara dair məlumat da açıqlanmalıdır, lakin bunu etmirlər. Buna görə də tutulan məmurların müsadirə edilən əmlaklarının taleyi qaranlıq qalır...

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Musavat"

Kazanda BRICS-in 16-cı sammiti başa çatdı. Lakin üzv dövlətlər hələlik ittifaqa yeni üzv qəbul etməmək, əvəzində bəzi ölkələrə BRICS tərəfdaşı statusu vermək qərarına gəlib. Bu barədə İranın xarici işlər naziri Abbas Arakçı deyib.

“30-35 ölkənin Assosiasiyaya qoşulmaq xahişinə cavab olaraq BRICS liderləri Kazanda keçirilən iclasda qərara gəliblər ki, hazırda quruma yeni üzvlər qəbul edilməyəcək, bəzi ölkələr isə BRICS-ə tərəfdaş kimi qoşulacaqlar”, - o bildirib.

Məlumdur ki, üzvlüyə ərizə verənlər arasında Azərbaycan və Türkiyə də var. Bəs hansı ölkə tərəfdaş statusu alacaq və bunun üstünlüyü nədir?

Bu arada Karnegi Fondundan keçmiş diplomat və Türkiyənin xarici siyasəti üzrə ekspert Sinan Ülgen deyib ki, Türkiyənin quruma üzvlüyünə əsas maneə Hindistandır. Dehli Ankaranın Hindistanla düşmən mövqedə olan Pakistanla yaxın münasibətinə görə buna qarşı çıxır və çıxacaq.

Pakistanın Azərbaycanla da isti münasibətləri var. Üstəgəl, Bakı Hindistanın silahlandırdığı Ermənistanla faktiki müharibə vəziyyətindədir, sülh müqaviləsi yoxdur. Belə çıxır, Dehli Azərbaycanın da üzvlüyünə mane olacaq?

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, BRICS-in tərəfdaşlıq statusu verdiyi 13 ölkə arasında Azərbaycan yoxdur. Lakin tələsmək lazım deyil: “Azərbaycan BRICS və Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının

toplantılarında iştirak edir, müzakirələrə qatılır və bu çərçivədə ikitərəfli təmaslardan faydalanır, hələ ki, bu kifayətdir və faydalıdır. BRICS-ə yeni üzvlər qəbul olunsada, təşkilat sıralarını kütləvi şəkildə artırmaqda maraqlı deyil, Argentina nümunəsi dərs olub. Argentina BRICS-ə üzv qəbul edildəndən sonra bu ölkənin yeni prezidenti təşkilatdan imtina etdi. Buna görə təsisçi ölkələr BRICS+ formulu təsis ediblər. Bu, təşkilata üzv olmaq istəyən ölkələr üçün sınaq müddətidir. O ki, qaldı Azərbaycanın üzvlüyünə Hindistanın imkan verməyəcəyi barədə deyilənlərə, fikrimcə Azərbaycanın quruma üzvlüyə qəbul edilməsi məsələsi qoyulanda Hindistan Azərbaycanın önünü kəsməyəcək. Bu gün Hindistanın Ermənistanla hərbi texnikalar verməsi Azərbaycanda narahatlıq doğurur. Ancaq onu da unutmayaq ki, Hindistanın Azərbaycanla çox sıx iqtisadi, ticari münasibətləri var. Hindistan Azərbaycan neftinin üçüncü ən böyük alıcısıdır. Ceyhan limanını üzərindən Azərbaycan neftini alır. Azərbaycana il ərzində Hindistandan xeyli turist gəlir ki, bu sıralamada üçüncü yerdə, bu sıralamada üçüncü yerdə qərar tutublar. Üstəgəl Azərbaycan və Hindistan Qoşulmama Hərəkatının üzvüdür. Yəni bu baxımdan hesab edi-

Azərbaycanın BRICS-ə üzvlüyünə bu ölkə əngəl olacaq? - iddia

Elxan Şahinoğlu: “Unutmayaq ki, Hindistanın ölkəmizlə çox sıx iqtisadi münasibətləri var, neftimizin üçüncü ən böyük alıcısıdır”

Anar Əliyev: “Azərbaycanın BRICS-ə üzvlüyü üçün ölkələrlə qarşılıqlı anlaşma əldə etmək mümkün olacaq”



rəm ki, Azərbaycanın BRICS-ə üzvlük məsələsi qətiləşsə Dehli Azərbaycanın üzvlüyünə mane olmayacaq, əngəl yaratmayacaq, üzvlük məsələsi həll olunacaq. Amma yenə də bizim Hindistanla qarşılıqlı müddətdə ikitərəfli əsasda sıx işləməyə ehtiyacımız var. Ermənistanla silah satılması məsələlərinin də ay-

dınlaşdırılmasına ehtiyac var. Azərbaycan-Hindistan münasibətləri bu gün Fransa-Azərbaycan münasibətləri kimi gərgin də deyil”. Politoloq Anar Əliyev də hesab edir ki, Azərbaycanın BRICS-ə üzvlüyü üçün ölkələrlə qarşılıqlı anlaşma əldə etmək mümkün olacaq: “Azərbaycan dövlətinin

BRICS-ə üzvlüklə bağlı müraciəti üzv dövlətlərin konsensusu əsasında qəbul ediləcək. Çox böyük ehtimalla Azərbaycan yaxın dövrlərdə təşkilata üzvlüklə bağlı formalaşdırılan filtrdən çox rahat şəkildə keçərək təşkilatın bərabərhüquqlu üzvlərindən birinə çevrilə biləcək. Konsensusla üzv qəbul edən

BRICS-in 9 daimi üzvü arasında Azərbaycanın üzvlüyünə razılıq verməyəcək, mane ola biləcək dövlət, demək olar, yoxdur. Azərbaycanın həmi dövlətlərlə kifayət qədər ciddi dostluq, əməkdaşlıq münasibətlərinə əsaslanan əlaqələrimiz var. Yalnız Hindistanla münasibətlərimizdə müəyyən kiçik taktiki hesab oluna biləcək soyuqluq mövcuddur. Amma hesab edirəm ki, həm Azərbaycan, həm də Hindistan daha global, daha strateji düşünməyi bacaran tərəflər kimi bu məsələdə də xırda məsələlər üzərindən deyil, Ermənistan kimi əhəmiyyətsiz bir dövlətin maraqlarını baxımından deyil məhz özlərinin milli maraqları baxımından çıxış edəcəklər və Hindistan Azərbaycanın BRICS-ə qəbulu prosesində maneəyə çevrilməyəcək”.

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Madrid Bakıya qarşı - bu tədbirə də ev sahibliyi etsək...

Çempionlar Liqasının 2026/27 mövsümünün final matçı Azərbaycanda keçirilə bilər; **Natiq Cəfərli:** “ÇL finalı Bakıda keçirilərsə, az xərcli, yüksək gəlirli bir tədbir olar”

Bakı Olimpiya Stadionu Çempionlar Liqasının 2026/27 mövsümünün final matçına ev sahibliyi edə bilər. Bununla bağlı AFFA artıq UEFA-ya rəsmi müraciət ünvanlayıb. Bakı Olimpiya Stadionunun yeganə rəqibi Madriddəki “Estadio Metropolitano”dur.

UEFA İcraiyyə Komitəsi finalın ev sahibini 2025-ci ilin mayında seçəcək. Komitə 2025-ci ildəki finalın Almaniyanın Münhen şəhərində keçiriləcəyini bildirmişdi. Paytaxtımızın daha bir beynəlxalq tədbirə, bu dəfə reytingli idman yarışına ev sahibliyi etməsi, şübhəsiz, ölkəmizin dünyadakı imicinə əlavə xallar qazandırardı. Bəs milli futbolun, özəlliklə uşaq futbolunun inkişafına bu kimi tədbir-



lərin stimulyerici təsiri varmı? Bakıda 2019-cu ildə UEFA Avropa Liqasının finalı olub. İngiltərənin “Arsenal” və “Çelsi” komandaları üz-üzə gəliblər. Bu baxımdan

paytaxtın belə bir təcrübəsi var və ÇL finalına da ev sahibliyi etməsi mümkündür. Bundan əlavə, İslam Həmrəyliyi Oyunları, Avropa Oyunları, bir sıra idman növ-

ləri üzrə beynəlxalq yarışlar Bakıda keçirilib. Təbii ki, bu yarışlar həm ölkəyə turist axınına səbəb olur və iqtisadi di-

videntləri var, həm də beynəlxalq imicinə təsir göstərir. ÇL isə ən parlaq və nüfuzlu yarışlardan biridir. Əgər Azərbaycan final oyununa ev sahibliyi edərsə, ən azı 30-40 min azarkeş xaricdən ölkəmizə gələcək. Ümumən isə stadionun azarkeş tutumu 60 min nəfərdir. Sözsüz ki, yerli azarkeşlər də final oyununa bilet almaq istəyəcəklər. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, belə finalların biletlərinin qiyməti fantastik olur. Bütün hallarda bu şans Bakıya verilsə, pozitiv haldır. Doğrudur, şəhərin tıxacı, nəqliyyatın hərəkəti ilə bağlı vətəndaşların giley-güzarı olur, amma dediyimiz kimi, daha əvvəl də Bakı Olimpiya Stadionunda mötəbər yarışlar keçirilib və həm təhlükəsizlik yüksək səviyyədə təmin olunub, həm də nəqliyyatın hərəkətinin intensivliyi tənzimlənib. Ona görə də hər şey UEFA İcraiyyə Komitəsinin çıxaraacağı qərardan asılıdır.

ReAl Partiyasının sədri, iqtisadçı Natiq Cəfərlinin “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, idman yarışları ölkənin tanınması üçün nəzərdə tutulur: “Bu tanıtım sonradan daha çox turist gəlməsinə və turizm məşrullarının həyata ke-

çirilməsinə yardımçı olur. Çünki ölkə bundan sonra pul qazanmağa başlayır. Azərbaycanda tanıtımla bağlı problemlər demək olar ki, həll olunub, amma turizm məsələsində çətinliklər var. Bura bəhəliq, turizm obyektlərinin azlığı, quru sərhədlərin qapalı saxlanması və digər problemlər daxildir. Amma Çempionlar Liqasının finalı üçün infrastruktur var, Olimpiya Stadionunda Avropa Liqasının finalı da oynanıb, ona görə əlavə xərci olmayan, gəliri olan bir tədbirdir deyə təşkil edilməsi yaxşı olardı”.

N.Cəfərlinin sözlərinə görə, bir neçə il əvvəl ÇL finalı Tiflisde keçirilmişdi və 60 min turist Gürcüstana gəlmişdi: “O zaman Gürcüstanın turizm agentliyi məlumat yaymışdı ki, hər turist 1000 dollar xərcləyibmiş. Ona görə də bu daha gəlirli sahədir, nəinki hansısa gimnastika, yaxud qılıncoynatma yarışının Bakıda keçirilməsi. Çünki az gəlirli oyunlar olacaq. Amma ÇL finalı Bakıda keçirilərsə, az xərcli, yüksək gəlirli bir tədbir olar”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

“Görüntülər varsa, o zaman bu, nəyisə əks etdirir”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bunu Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Kazanda baş tutan BRICS 2024 sammitinin yekunlarına dair mətbuat konfransında Şimali Koreya qoşunlarının “xüsusi əməliyyat zonası”nda olması ilə bağlı sualına cavabında bildirdi.

ABŞ-nin NBC telekanalının jurnalisti Rusiya Prezidentindən Şimali Koreya qoşunlarının “xüsusi əməliyyat zonası”nda olması ilə bağlı peyk görüntülərinin olmasını soruşub. Putin cavab verib ki, “görüntülər ciddi bir şeydir, əgər varsa, bu, nəyisə əks etdirir”. O, Rusiyanın KXDR-lə hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq haqqında sazişin bu gün rəffikasiya olunduğunu və Moskva ilə Pxenyanın daim təmasda olduğunu xatırladı. Putin qeyd edib ki, Ukraynada münaqişəni Rusiya başlatmayıb. Onun sözlərinə görə, “Qərb 2014-cü ildə Ukraynada hakimiyyət çevrilişi edib, daha sonra 8 il Ukrayna qoşunlarını silahlandıraraq, qərbli hərbiçilər uzun müddətdir ukraynalılarla birlikdə Rusiyaya qarşı vuruşur”.

Kreml lideri əlavə edib ki, Kursk vilayətində Ukrayna ordusunun 2 min nəfərlik şəxsi heyəti mühasirədadır. Onun sözlərinə görə, hazırda rus ordusu onların zərərsizləşdirilməsi istiqamətində əməliyyatlara başlayıb. Rusiya dövlət başçısı Qərblə gərginliyə hazır olduğunu söyləyib. “Rusiya vəziyyəti gərginləşdirmək üçün oynamır, bunu qarşı tərəf edir. Biz bu gərginliyə hazırıq”, - deyərək Putin xəbərdarlıq edib. O, Rusiya üçün həll yolunun ölkənin təhlükəsizliyini artırmaq olduğunu söyləyib: “Bu, dövlət olaraq müstəqilliyimizi təmin edirik. Rusiya suverenliyini itirərsə, mövcud ola bilməz”. Onun sözlərinə görə, yerdəki reallıqlara (4 regionun Rusiyaya birləşdirilməsi - E.S) əsaslanan sülh sazişi üçün istənilən variantı nəzərdən keçirməyə hazırıq.

Putin hesab edir ki, Zelenski danışıqlara hazır deyil, çünki o, seçki keçirməli olacaq: “Danışıqların başlaması Ukraynada prezident seçkilərinə səbəb olacaq hərbi vəziyyətin ləğvinə gətirib çıxaraçaq. Görünür, Zelenski buna hazır deyil. Top onları meydançasındadır. Rusiya yerdəki reallıqlara əsaslanan istəni-

lən sülh sazişlərini nəzərdən keçirməyə hazırdır. Bundan başqa heç nəyi qəbul etməyəcəyik”. Putin NATO-nun şərqə doğru genişlənməsinin ədalətli olmadığını vurğulayıb: “NATO-nun genişlənməsi olmayacaq deyərək üzümüzə yalan danışır, sonra bunu etmək ədalətli deyilmi? Ukraynada çevriliş maliyyələşdirməklə bütün hüquq prinsiplərini nəzərə almadan dövlət çevrilişi etmək ədalətli deyilmi?”

Xatırladaq ki, Ukraynaya qarşı müharibədə iştirak üçün Rusiya ərazisinə gətirilən Şimali Koreya hərbiçilərinin bir qrupu oktyabrın 23-dən etibarən Kursk istiqamətindəki hərbi əməliyyatlara cəlb olunub. Bu barədə informasiya Ukraynanın Baş Kəşfiyyat İdarəsinin “Telegram” kanalında yerləşdirilib. Bildirilib ki, Şimali Koreyalı hərbiçilərin döyüş hazırlığı əsasən, Rusiyanın şərqindəki poliqonlarda həyata keçirilir. Ümumilikdə isə Ukraynaya qarşı döyüş əməliyyatlarında iştirak edən Şimali Koreya ordusu birləşmələrində şəxsi heyətin sayının 12 min nəfər olduğu bildirilir ki, onların da 500 nəfəri zəbitdir.

Qeyd edilib ki, bu ölkədən gələn hərbiçilərin fəaliyyətinə nəzarət Rusiyanın müdafiə nazirinin müavini Yunus-Bek Yevkurova tapşırıb. Cənubi Koreya nümayəndə heyəti Şimali Koreyanın Rusiyaya qoşun göndərməsi ilə bağlı NATO və Aİ rəsmilərini məlumatlandıracaq. “Qərb ölkələri Ukrayna münaqişəsində uduzurlar, lakin onu dayandırmaq və uğursuzluqlarını etiraf etmək istəmirlər”. Macarıstan Baş naziri Viktor Orban belə deyib. “Qərb çətin vəziyyətə düşüb, udulmuş müharibə aparır. Bu vəziyyət Macarıstanı iqtisadi sahədə maneə üçün yer axtarmağa məcbur edir. Vəziyyət ondan ibarətdir ki, Qərb ölkələri Rusiya-Ukrayna müharibəsini dayandırmaq istəmir”, - Orban bildirib.

İndi bir sıra analitiklər maraqlandırır ki, Rusiya Şimali Koreya hərbi kontingen-

Şimali Koreya ordusu Kurskda: Qərb də qoşunlarını Ukraynaya göndərəcəkm...

Rusiya müharibəyə rəsmən başqa dövlətin hərbi kontingentini cəlb etdi; eskalasiya genişlənir, münaqişə amansız olacaq və Putin də Kazanda nöqtəni qoydu - təhlil



tin döyüşlərə cəlb etdiyi halda, Qərb də qoşunlarını Ukraynaya göndərə bilirmi? Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin polkovniki Vladislav Seleznyovun fikrincə, müttəfiqlərin genişmiqyaslı müharibə bitənə qədər Ukraynaya qoşun yeritmək ehtimalı azdır. Onun tammiqyaslı Rusiya-Ukrayna qarşıdurması bitənə qədər bunun baş verəyinə ciddi şübhəsi var. “Bəli, NATO üzvü olan ölkələrin hərbi qulluqçularının cəbhənin ikinci dərəcəli sektorlarında istifadəsinin mümkünlüyü barədə çoxlu müzakirələr aparıldı ki, gücümüzü və resurslarımızı cəbhənin bu sektorlarından azad etmək və onları ən çox ehtiyac duyulan yerə yönəltmək imkanımız olsun. Ancaq nəticə olmadı və və

gələcəkdə də olmayacaq”, - polkovnik qeyd edib. Bəs, koreyalıların döyüşlərə cəlb olunması müharibədə nə vəd edir?

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimovun fikrincə, Rusiya mümkündür ki, Ukraynada cəbhə xətlərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmək üçün hücum kampaniyasına hazırlaşır və burada canlı qüvvə kimi Şimali Koreya hərbiçilərindən istifadəyə ehtiyac duyur: “Bu o deməkdir ki, Kreml silahlardan tutmuş canlı qüvvəyə qədər Şimali Koreyaya güvənməyə başlayıb. Səbəb isə budur ki, Rusiya itki və hərbi çatışmazlıqlarını Şimali Koreya hesabına düzəltməyə çalışır. Prosesin global konteksti isə daha qorxuludur, ona görə ki, Şimali Koreyanın Moskvaya yardım müqabilində

Kremlə hansı strateji dəstək alacağı təhlükələri göz önünə gətirir”.

A.Kərimovun qənaətinə görə, Şimali Koreya silahlarının və qoşunlarının Rusiya üçün əhəmiyyətini azaltmaq olmaz, deməli, birinci olaraq Ukrayna cəbhəsində müharibənin amansızlaşmasını proqnozlaşdırmaq olar: “Başqa yandan, Kreml Pxenyana təminatlar və genişmiqyaslı dəstək versə,

Koreya yarmadısına, Hind-Sakit okean regionunda təhlükəsizlik vəziyyəti əsaslı şəkildə tərpənə bilər. Bu, regiondakı strateji cəbhələrdə Çinin şəkilləndirməsinə təkan verəcək, düşünürəm ki, Pekinin Tayvana müdaxilə ssenarisi ilə Şimali Koreyanın Rusiyaya hərbi dəstək verməsi arasında düz mütənasıblıq var”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”



Rusiyada Azərbaycanın turizm nümayəndəliyi açıldı

Rusiya Federasiyasının paytaxtı Moskva şəhərində Azərbaycan Turizm Bürosunun rəsmi nümayəndəliyinin açılış mərasimi keçirilib.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyev, Azərbaycanın Rusiya Federasiyasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Rəhman Mustafayev, Rusiya Federasiyasının iqtisadi inkişaf nazirinin müavini Dmitri Vaxrukov və Moskva Şəhəri Hökumətinin Xarici iqtisadi və Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdir müavini Vyacheslav Manuylov və digər dövlət rəsmiləri, “Ağalarov Development”



şirkətinin təsisçisi, tanınmış iş adamı Emin Ağalarov, eləcə də Rusiya və Azərbaycanın turizm sənayesinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən Fuad Nağıyev bildirib ki, Azərbaycan

və Rusiya arasında iqtisadi əlaqələrin tərkib hissəsi kimi turizm əlaqələri çoxillik tarixə əsaslanır və onların inkişafına əsas təkan dövlət başçılarının bu sahəyə göstərdiyi xüsusi diqqətdən irəli gəlir.

Tədbir çərçivəsində, həmçinin iki ölkə arasında turizm sahəsində gələcək əməkdaşlığın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd edək ki, turizm nümayəndəliyinin açılmasında əsas məqsəd Rusiya turizm sənayesi ilə əməkdaşlığı gücləndirmək, Azərbaycanın turizm potensialını və məhsullarını təbliğ etmək, habelə Rusiya bazarında informasiya və reklam fəaliyyətini genişləndirməkdir.

2024-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycana Rusiyadan səfər edənlərin sayı 564 008 nəfər təşkil edib ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 18% artımdır.

Peskov: “Türkiyədə qaz qovşağı çox zəruri layihədir”

“Türkiyə ilə qaz qovşağı layihəsi Avropanın maraqlarına uyğundur və Rusiya yaxın bir neçə ay ərzində onun həyata keçirilməsində konkret irəliləyiş gözləyir”.

Musavat.com xəbər verir ki, bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov oktyabrın 22-24-də Kazanda keçirilən BRICS sammiti çərçivəsində “TRT World” telekanalına deyib.

Onun sözlərinə görə, iki ölkənin prezidentləri qaz qovşağı məsələsini bir neçə ildir müzakirə edirlər:

“Bu, Türkiyənin, Rusiya Federasiyasının və Avropadakı gələcək istehlakçıların maraqlarına cavab verən sırf iqtisadi layihədir. Avropada Rusiya qazını almaq istəyən bir çox ölkə var. Ona görə də bu layihənin reallaşdırılması həqiqətən zəruridir. İşlər ekspertlər səviyyəsində davam etdirilir və ümid edirik ki, yaxın aylarda nəzərdəcarpacaq nəticələr əldə edəcəyik”.

Peskov əlavə edib ki, Rusiya qazı spot bazarda satılan və ya ABŞ-dən gələn LNG-dən çox ucuzdur:

“Bu, yan qiymətdir və daha etibarlı mənbədir”.

□ **Musavat.com**

Azərbaycanın Əqli Mülkiyyət Agentliyi Gürcüstanın SAKPATENTİ Əqli Mülkiyyət üzrə Milli Mərkəzinin rəhbərliyinə məktub göndərüb. Məktubda bu ölkənin 1TV.GE, "İMEDİ" və "Rustavi" telekanallarında Azərbaycan rəqsi "Basqalı"nın "erməni şalaxosu" kimi təqdim olunması ilə bağlı səbəblərin araşdırılması və müvafiq tədbirlərin görülməsi xahiş olunur.

Agentlik həmçinin "Bu baycan xalq mahnısı "Sənə sevgi söz verirəm" adı altında gürcü dilində təqdim olunub. Amma mahnının Azərbaycan xalq mahnısı olduğu qeyd edilməyib. "Bayatı-Şiraz" muğamı əsasında yaradılmış bu mahnı bütün Yaxın Şərqdə məşhurdur və çox geniş yayılıb, hətta Türkiyədə əhalinin əksəriyyəti şənliklərdə bu mahnını çalib-oxuyur və onu Azərbaycan xalq mahnısı kimi ifa edirlər".

Vurğulanıb ki, "Rustavi" telekanalında "Bu qala, daşlı qala" adlı Azərbaycan xalq mahnısı "Sənə sevgi söz verirəm" adı altında gürcü dilində təqdim olunarkən Azərbaycanın və Gürcüstanın üzv olduqları ÜMT-nin "Ədəbi və bədii əsərlərin qorunması haqqında" Bern Konvensiyasının 15-ci maddəsinin 4-cü hissəsinin tələbləri nəzərə alınmayıb.

Bəs Gürcüstanın müvafiq qurumu tədbir görəcəkmi? Bu, nədən ibarət olacaq? Telekanallar təkzib verəcəklərmi? Verməsə, ardınca hansı hüquqi addımlar atılacaq? Ümumiyyətlə, niyə vaxtaşırı bu cür haqsızlıqlarla üzləşirik? Son olayda da "erməni izi" var?

Məsələ ilə bağlı Azərbaycanın Əqli Mülkiyyət Agentliyinin açıqlamasını almağa çalışdıq. Qurumdan bildirildi ki, son vəziyyət ilə bağlı tezliklə açıqlama veriləcək.

Agentliyin eksperti, Xalq artisti, bəstəkar Faiq Sücəddinov "Yeni Məsavat"a danışdı:

"Biz tez-tez yığış, Gürcüstanda, Ermənistanda, Rusiyada, İsraildə və digər

Musiqimizə əl uzadanlar - indi də Gürcüstan...

Erməni hiyləsi, yoxsa... Faiq Sücəddinov: "Azərbaycan musiqisi həddindən artıq zəngindir və hər dövlətə, xalqa məxsus olmayan musiqidir, ona görə də..."



Əqli Mülkiyyət Agentliyi olaraq öz iradlarımızı, tələblərimizi bildirəcəyik. Buna görə qanun, cərimə var.

Təkcə ermənilər deyil, mahnılarımız, əsərlərimiz, eləcə də rəqslərimiz yunanlar, gürcülər, eləcə də türklər tərəfindən ya mənimsənilir, ya müəllifi göstərilir, anonim kimi təqdim olunur, ya da erməni musiqisi olduğu deyilir.

Məsələn, Türkiyənin məşhur "Kral TV" kanalı bu gün də Fikrət Əmirovun "Reyhan" mahnısını anonim kimi yazır.

Azərbaycan musiqisi həddindən artıq çox zəngindir və hər dövlətə, xalqa məxsus olmayan musiqidir. Ona görə də bu gün dünyanın bir çox dövlətlərində, xalqlarına məclislərdə, toylarda Azərbaycan musiqisi, rəqsi ifa olunur. Hətta qaraçı toylarında belə Azərbaycan musiqisi səslənir. Gərəkdir ki, öz musiqimizə sahib çıxacaq. Radioda xalq mahnılarımız, əsərlərimiz tez-tez nümayiş olunmalıdır ki, gənclərimizi musiqilərimizi tanıdınsınlar, bilsinlər".

✎ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Məsavat"

ölkələrdə konsertlərdə Azərbaycan musiqisinin, rəqslərinin erməni musiqisi ilə bağlı müzakirələr aparılır. Dəfələrlə bizim xalq bəstəkar mahnılarımız bu cür haqsızlığa uğrayıb. Azərbaycan mahnılarını öz adlarına çıxarıb və təbii ki, sözlərini də dəyişdirirlər.

"Basqalı" rəqsini vaxtilə rəhmətlik Aftandil İsmayılov ifa edib. İndi ermənilər öz adlarına çıxarıb, özlərinin musiqisi kimi tanıtmaya çalışırlar. Baxmayaraq ki, "YouTube" platformasında bu rəqsin əsl müəllifi haqda məlumat var.

Agentliyin üzvü kimi biz dəfələrlə bu haqda müraciətimizi etmişik, sözümüzü

demişik, amma ermənilər xislətlərindən əl çəkmirlər. Ermənilərin Azərbaycan musiqisini oğurlaması, öz adına çıxması təkcə indiki dövrdə baş vermir. Hələ ötən əsrin əvvəllərində Üzeyir Hacıbəyovun məşhur "O olmasın, bu olsun", "Arşın mal alan" operettalarına sahib çıxmağa çalışıblar.

40-cı illərdə bir erməni Amerika ictimaiyyətini inandırmağa çalışmışdı ki, guya "Arşın mal alan" operettası ona məxsusdur. Məsələyə dövlət başçısı səviyyəsində müdaxilə olundu və əsərin Üzeyir bəyə, Azərbaycana məxsus olduğu bildirildi.

Daha sonra Xaçatryan 70-ci ildə "Uzundərə" rəqsini "Spartak" əsərinə

daxil etmişdi və Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı buna öz etirazını bildirmişdi.

Bu yaxınlarda isə Rusiyalı müğənni Avraam Ruso Soçidə keçirilən "Pesne qoda" adlı gecədə Üzeyir Hacıbəyovun "Çırpınırdı Qara dəniz" əsərini erməni mahnısı kimi təqdim etmişdi.

Həmçinin Fikrət Əmirovun "Qarabağ" süitasını ermənilər özünükləşdirirlər.

Əlbəttə ki, gün gələcək iki dövlət arasında sülh müqaviləsi imzalanacaq və biz



Yasa gələn iki qardaş dəm qazından boğularaq ölüb

Tovuza qonaq gələn iki qardaş dəm qazından boğularaq ölüb.

APA-nın yerli bürosunun məlumatına görə, rayonun Əsrik Cırdaxan kəndinə yas mərasiminə gələn 1952-ci il təvəllüdlü Rafiq Bayramov və qardaşı 1961-ci il təvəllüdlü Ramiz Bayramov gecələmək üçün atalarına məxsus evdə qalıb, gecə dəm qazından zəhərlənərək ölüblər.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Hava yağmurlu olacaq, dağlıq ərazilərə qar yağacaq

Oktyabrın 26-da gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən APA-ya verilən xəbəre görə, sabah Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, arabilir tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gündüz bəzi yerlərdə çiskinli olacağı, axşam isə arabilir yağış yağacağı gözlənilir. Yarımadaanın bəzi yerlərində leysan xarakterli olacağı, şimşək çaxacağı ehtimalı var. Mülayim şimal-qərb küləyi axşama doğru ara-



bir güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 10-13° isti, gündüz

14-16 ° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 764 mm civə sütunundan 769 mm

civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət gecə 70-80 %, gündüz 60-65 % olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında bəzi yerlərdə arabilir yağıntılı olacağı, şimşək çaxacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli intensiv olacağı, dolu düşəcəyi, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı ehtimalı var. Arabilir duman olacaq. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə arabilir güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 5-10° isti, gündüz 13-17° isti, dağlarda gecə 1° şaxtadan 4°-dək isti, gündüz 4-8° isti olacaq.

“Bağca uşağı qoyub getmək üçün yer deyil, orada uşağa aşağı yaşdan təhsil verilməlidir”. Bunu elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev jurnalistlərin suallarını cavablayarkən deyib.

O bildirib ki, bağçaları da sertifikatlaşdırma prosesinə cəlb etmək istiqamətində işlər görülür: “Biz ilk növbədə başa düşməliyik ki, uşaq bağçalarında vəziyyət nə yerdədir. Buna uyğun olaraq, biz ölçmə alətlərimizi hazırlamalıyıq. Çünki əsas məqsəd sertifikatlaşdırma prosesindəki sertifikatlaşdırma prosesi daim artır və davam edəcək. Biz bağçaları da buraya qoşmaq istəyirik. Ümumilikdə, kifayət qədər qənaətbəxş nəticə göstərmiş, həm də təkmilləşməyə ehtiyacı olan tərbiyəçilər bağçalarda işləyirlər. Görüləcək işlərin həcmi kifayət qədər çoxdur. Bir sistemi sertifikatlaşdırma keçirməzdən öncə ona təlimlər də verilməlidir. Bu bizim əsas məntiqimiz olub. Buna görə də müəyyən təlim paketləri hazırlanır”.

Nazir həmçinin bildirib ki, bağca çox spesifik müəssisədir: “Burada təhsil və qayğı məsələsi bir yerdədir. Tərbiyəçilər daha çox təhsil komponentindədir. Bizim də əsas məqsədimiz ondan ibarətdir ki, bağçaların qayğı müəssisəsi olmaqla yanaşı, həm də təhsil müəssisəsi olduğu unutmayaq”.

Bəs bu iki fəaliyyəti (təhsil və qayğı) optimal şəkildə necə birləşdirməli? Ekspertlər nazirin fikirlərini, gözləntilərini bölüşürmü?

Klinik psixoloq, psixoterapevt Rövşən Nəcəfov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a deyib ki, bağçalar və məktəbəqədər təhsil müəssisələri uşaqların sağlam düşüncədə formalaşmasında instinad nöqtəsidir: “Rəqəmsal dövrdə böyüyən uşaqların gələcəyə hazırlamaq üçün məsuliyyət anlayışı meyar olaraq götürülməlidir. Təhsil və qayğı məsuliyyətin əyani göstəricisidir. Başqalarının övladlarını da öz övladımız kimi baxmalıyıq. Uşaqların ailədə və iştirakçı olduğu digər mühitlərdə sağlam düşüncədə yetişməsinə dəstək olmaq lazımdır. Bağçalarda və məktəbəqədər təhsil müəssisələrində psixoloqların fəaliyyəti diqqətdə saxlanılmalıdır. Psixoloqların fəaliyyətləri genişləndirilməlidir. Psixoloqların peşəkar fəaliyyəti uşaqların təhsil və qayğısını nizamlayır. Uşaqlarla həm fərdi, həm də qrup halında psixoloji iş aparılmalıdır. Bağçalarda və məktəbəqədər təhsil müəssisələrində çalışan psixoloqların diplomları yoxlanılmalıdır. Daha sonra psixoloqların işə faydalılıq əmsalının ölçülməsi üçün addımlar atılmalıdır. Uşaqları sağlam düşüncədə inkişaf etdirmək istəyiriksə, onlara qarşı biganə qalmamalıyıq”.

Psixoterapevt əlavə edib ki, özəl bağca və məktəbəqədər təhsil müəssisələrini peşəkar müstəvidə sorğulamaq lazımdır: “Ödənişli əsaslarla xidmət göstərən qanun və

Bağca: təhsil, yoxsa qayğı məkanı? ■

sertifikatlaşdırmadan gözlənti

“Uşaqlarda psixoloji dəstək və sosial bacarıqların inkişafına önəm verilməlidir”



hüquq çərçivələrini unutmalıdırlar. Psixoloji fəaliyyətlərin qiymətləndirilməsində meyarlar hazırlanmalıdır. Yaxşı təhsil yaxşı insan yetişdirmir. Sağlam təhsil yaxşı insan yetişdirir. Yaxşı və sağlam arasındakı düşüncə dəyişməlidir. Yaxşının nə olduğunu hər kəs bilir. Sağlam düşüncədə olmaq məsuliyyət və vicdan tələb edir. Sağlam düşüncə yaxşı insan yetişdirir. Yaxşı təhsil sağlam düşüncədə insan yetişdirmir. Sağlam təhsil vermək üçün istər dövlət, istər özəl uşaq müəssisələri rüblük və illik psixoloji müəssisələri dəyərləndirməsinə aparmalıdırlar. Heç kimin pulu və “daydayısı” qanundan artıq deyil. Qanun mədəniyyəti formalaşdırmalıdır, mədəniyyət qanunu yox. Hüquqi düşüncənin yaratdığı mühit sağlamdır. Mədəniyyətin təməli ədalətli olmalıdır. Özgə uşağı olmur. Gələcəyə sağlam düşüncəni aparmalıyıq. Real və virtual həyatda uşaqların psixi sağlamlığını pozmağa haqqımız yoxdur. Uşaqların psixi sağlamlığını qorumaq üçün uşaqların yaşlarına uyğun şəxsiyyət olaraq yaşamaqlıyıq”.

Ağ Partiyasının Mərkəzi Aparatının üzvü, mütəxəssis Malvina Amirova da bizimlə söhbətdə qeyd edib ki, Emin Əmrullayevin “Bağca uşağı qoyub getmək üçün yer deyil, orada uşağa aşağı yaşdan təhsil verilməlidir” fikri təhsil və

qayğı məsələlərinin birləşdirilməsi baxımından vacib məqamları gündəmə gətirir: “Onun bu bəyanatı erkən yaşda uşaqlara sadəcə nəzarət edilməyib, təhsil verilməsinin əhəmiyyətini vurğulasa da, burada balansın qorunması önəmlidir. Uşaqlara həm təhsil vermək, həm də onların oyun və uşaqılıq hüquqlarını təmin etmək vacibdir. Bəzi bağçalarda təhsil proqramlarının çox ağır olması nəticəsində uşaqlar məktəbə gedəndə artıq həmin mövzuları bildiklərini düşünür və bu da onların marağını azaldır. Onlar deyirlər ki, “biz bunu bağçada keçmişik” və bu, 4-cü sinfə qədər davam edir. Bu, uşaqlarda tədrisə həvəsin azalmasına səbəb ola bilər. Hətta bəzi hallarda uşaqlar məktəbə ya da bağçaya həvəssiz gəlirlər. Belə bir yanaşma uşaqların erkən yaşlardan öyrənmə prosesinə qarşı maraqlarını itirməsinə gətirib çıxarır ki, bu da onların gələcək təhsil motivasiyasına mənfi təsir göstərir.”

Mən Emin Əmrullayevin fikrini tam bölüşməsəm də, müəyyən dərəcədə razıyam. Bağçalar yalnız valideynlərin uşaqları işə gedərkən qoyub gedəcəkləri məkan deyil, lakin təhsil müəssisəsi də deyil. 1,5-5 yaşlı uşaqlar hələ oyun oynayaraq öyrənməli, sosial bacarıqlar inkişaf etdirməli və yaradıcılıqlarını sərbəst ifadə etməlidirlər. Təəssüf ki, bəzi

bağçalarda təhsil proqramı uşaqları həddindən artıq yükləyir və onların oynamaq üçün kifayət qədər vaxtı qalmır. Bu, onların təhsilinə müsbət təsir göstərmək əvəzinə, uşaqılıq dövrlərini məhdudlaşdırır.

Fikrimcə, erkən yaşlarda təhsilin miqdarı və forması diqqətlə müəyyən edilməlidir. Bağca həm təhsil, həm də qayğı ilə balanslaşdırılmış bir mühit olmalıdır. Təhsil proqramı uşaqların yaşına uyğun şəkildə təşkil edilməli, onlara həm öyrənmək, həm də uşaqılıqlarını hiss etmək üçün kifayət qədər imkan yaradılmalıdır”.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fikirlərini bölüşüb: “Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayevin bağçaların təhsil və qayğı müəssisəsi kimi fəaliyyət göstərməsi ilə bağlı fikirləri, Azərbaycanda məktəbəqədər təhsilin və uşaqlara qayğının harmonik şəkildə inteqrasiya edilməsinin zəruriliyini önə çıxarır. Bu yanaşma dünya təcrübəsində geniş tətbiq olunan və uşaq inkişafını hər tərəfli təmin edən metodologiyalara əsaslanır. Bağçalar yalnız uşaqların təhlükəsiz bir mühitdə saxlandığı yerlər olmaqla kifayətlənmir, həm də onların erkən yaş təhsili və sosial emosional inkişafının təməlini təşkil edir. Azərbaycanda məktəbə-

qədər təhsilin inkişafında çətinliklərdən biri, bu sahənin uzun illər boyunca qayğı mərkəzi kimi qəbul olunmasıdır. Valideynlər çox vaxt bağçaları yalnız uşaq baxım mərkəzi kimi dəyərləndirir, beləliklə təhsil komponenti kölgədə qalır. Halbuki, tədqiqatlar göstərir ki, erkən yaşlarda uşaqların beyin inkişafı sürətlə gedir və bu dövrdə alınan təhsil onların gələcək öyrənmə qabiliyyətini birbaşa təsir edir. UNESCO və UNICEF kimi beynəlxalq təşkilatlar da məktəbəqədər təhsilin təməlinə təhsilin və qayğının bərabər şəkildə mövcudluğunu vurğulayır. Bu yanaşma, uşaqların həm akademik, həm də sosial və emosional bacarıqlarını inkişaf etdirməyə yönəlmişdir.

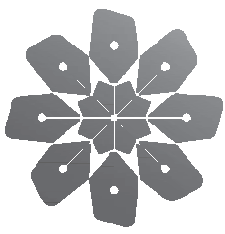
Bağçaların sertifikatlaşdırılması istiqamətində atılan addımlar təqdirəlayiqdir, çünki bu proses keyfiyyətli təhsil və qayğı xidmətlərinin təminatında əsas rol oynaya bilər. Azərbaycanda məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin böyük bir hissəsi dövlətin nəzarəti altındadır və onların fəaliyyət keyfiyyəti, təhsilin effektivliyi və təhlükəsizlik standartları ilə bağlı çox ciddi tənzimləmələr tələb edir. Ölkəmizdə məktəbəqədər təhsildə yüksək standartların tətbiqi bağçaların səmərəliliyini artıracaq, burada çalışan kadrların isə peşəkar səviyyəsinin yüksəlməsinə təkan verəcək. Təhsil Nazirliyinin bağçalara təlim paketləri hazırlaması, tərbiyəçilərin sertifikatlaşdırma prosesindən keçməsi, tədris və tərbiyə metodlarının yenilənməsi, uşaqların inkişafına kömək edən müasir, elmi əsaslı metodologiyaların tətbiqinə zəmin yaradacaq”.

Dünya təcrübəsindən misal çəkən ekspert qeyd edib ki, Finlandiya, İsveç və Sinqapur kimi ölkələrdə məktəbəqədər təhsil təkə təhsilə yönəlmir, həm də uşaqlara psixoloji dəstək və sosial bacarıqların inkişafı üçün müxtəlif proqramlar təbiiq edir: “Məsələn, Finlandiyada bağçalar, uşaqların təbiətə çıxması, rəsm çəkməsi, sosial bacarıqların inkişaf etdirməsi üçün xüsusi təlim metodlarına yer verir. İsveçdə isə uşaq bağçaları əsasən uşaq inkişafının bütün aspektlərini əhatə edən vahid mühitdə fəaliyyət göstərir. Bu ölkələrdə bağca müəllimləri ciddi təlimlərdən və kvalifikasiya proseslərindən keçərək uşaqlarla iş bacarıqlarını artırır, onların xüsusi ehtiyaclarını qarşılamağa hazır olurlar. Azərbaycanda bu kimi təcrübələrin tətbiqi və xüsusilə bağçaların sertifikatlaşdırılması prosesi, təhsil və qayğı xidmətlərinin keyfiyyətini artırmaq üçün effektiv vasitə ola bilər.

Statistik göstəricilər baxımından, Azərbaycanda məktəbəqədər təhsil alan uşaqların nisbəti hələ də aşağı səviyyədədir. Rəsmi məlumatlara əsasən, məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə cəlb olunan uşaqların sayı təxminən 20-30 faiz arasında dəyişir ki, bu da beynəlxalq standartlarla müqayisədə aşağı bir rəqəmdir. UNICEF-in 2019-cu il hesabatına görə, dünya üzrə 5 yaşına qədər olan uşaqların 45%-i məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə cəlb olunur. Bu nisbət inkişaf etmiş ölkələrdə daha yüksəkdir; məsələn, Yaponiya və Norveçdə məktəbəqədər təhsil alma səviyyəsi 90%-ə qədər yüksəlmişdir. Azərbaycanda məktəbəqədər təhsilin inkişaf etdirilməsi üçün, həm valideynlərin maarifləndirilməsi, həm də təhsil müəssisələrinin struktur və metodik baxımdan yenilənməsi tələb olunur”.

K. Əsədov əlavə edib ki, bağçaların qayğı mərkəzi olmaqla yanaşı, həm də təhsil müəssisəsi funksiyasını yerinə yetirməsi, gələcək nəsillərin daha hazırlıqlı və bilikli olmasını təmin edəcək: “Elm və Təhsil Nazirliyinin bu istiqamətdə apardığı işlərin davamlı olması, sertifikatlaşdırma və təlimlərin müntəzəm şəkildə həyata keçirilməsi, bağçalarda təhsil və qayğı xidmətlərinin effektivliyini artıracaq. Azərbaycanda bağçaların inkişafında əldə olunaacaq nəticələr, gələcəkdə məktəb təhsili üçün də keyfiyyətli təməl yaradacaq, uşaqların erkən yaşlarından sosial bacarıqlarının və təhsil qabiliyyətlərinin inkişafına dəstək olacaqdır”.

■ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”



**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Hazırda dünyanın üzləndiyi əsas problemlərdən biri də demoqrafiya göstəriciləri ilə bağlıdır. Son illər bir sıra ölkələrdə əhalinin artım tempinin aşağı düşdüyü müşahidə olunur. Məsələn, 2023-cü il ərzində ABŞ əhalisinin artım tempi 0,53 faiz təşkil edib ki, bu da dünya sürətinin demək olar ki, yarısıdır. 2020-ci illər ABŞ tarixində əhalinin artımı baxımından ən yavaş dövr ola bilər. Artım 10 il ərzində 4 faizdən azdır. Əvvəllər ABŞ-da əhalinin ən yavaş artımı 1930-cu illərin Böyük Depressiyasından sonra qeydə alınıb, o zaman artım tempi 7,3 faiz təşkil edib.

Eləcə də son dövrlər bir çox Şərqi Avropa və MDB dövlətlərində əhalinin artım tempi aşağı düşüb, əhali sayının azalması müşahidə olunur.

Azərbaycana gəldikdə isə məlumdur ki, 2018-ci ildə ölkə əhalisinin sayı 10 milyonu ötüb. Hazırda isə bu göstərici 10 milyon 200 min nəfərdir. Doğrudur, son illər Azərbaycan əhalisinin sayında artım müşahidə olunsa da demoqrafik artım tempi ilə bağlı vəziyyət o qədər də ürəkaçan deyil. Mütəxəssislər bunu son vaxtlar ölkədə boşanmaların sayının artması, nikahların və yeni doğulan körpələrin sayının azalması ilə əlaqələndirir. Belə ki, rəsmi statistikaya əsasən bu ilin ilk 8 ayı ərzində Azərbaycanda qeydiyyat şöbələri tərəfindən 30 min 788 nikah və 14 min 248 boşanma halı qeydə alınıb. Əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə nikahların sayı 10 faiz (3 min 48 nikah), boşanmaların sayı isə 4,5 faiz (296 boşanma) azalıb. Məlumat üçün bildirək ki, müstəqillik əldə etdikdən sonra - 1992-ci ildə Azərbaycanda 68 min 740 nikah, 9 min 465 boşanma qeydə alınıb.

Rəqəmlərdən də görünür ki, 1992-ci ildə boşanmaların sayı nikahların sayından 7,3 dəfə az olduğu halda, bu ilin ilk 8 ayında boşanmalara

11 faiz təşkil edir. Beynəlxalq meyara görə, ölkə əhalisi içərisində ahılların sayı əgər 7-8 faizi keçirsə, bu, artıq qocalmış əhali sayılır. Azərbaycan artıq Avropa ölkələrinin çəkdiyi o əziyyətin astanasındadır".

Sosiooloq qeyd edir ki, ölkədə təbii artım dinamikasının aşağı düşməsinin müxtəlif səbəbləri var:

"Birincisi odur ki, ümumiyyətlə bütün dünyada insanlar eqoist həyata üstünlük verməyə başlayıb. Yeni, indi insanlar ailə, uşaq qayğıları ilə yaşamaq istəmir, ailə planlaşdırmasında eqosit qərar verirlər. Doğrudur, hələ ki, Azərbaycan üçün bu xarakterik deyil, amma unutmamaq olmasın ki, ölkəmizdə qlobal dünyanın bir parçasıdır və istər-istəməz

11 faiz təşkil edir. Beynəlxalq meyara görə, ölkə əhalisi içərisində ahılların sayı əgər 7-8 faizi keçirsə, bu, artıq qocalmış əhali sayılır. Azərbaycan artıq Avropa ölkələrinin çəkdiyi o əziyyətin astanasındadır".

Sosiooloq qeyd edir ki, ölkədə təbii artım dinamikasının aşağı düşməsinin müxtəlif səbəbləri var:

"Birincisi odur ki, ümumiyyətlə bütün dünyada insanlar eqoist həyata üstünlük verməyə başlayıb. Yeni, indi insanlar ailə, uşaq qayğıları ilə yaşamaq istəmir, ailə planlaşdırmasında eqosit qərar verirlər. Doğrudur, hələ ki, Azərbaycan üçün bu xarakterik deyil, amma unutmamaq olmasın ki, ölkəmizdə qlobal dünyanın bir parçasıdır və istər-istəməz

11 faiz təşkil edir. Beynəlxalq meyara görə, ölkə əhalisi içərisində ahılların sayı əgər 7-8 faizi keçirsə, bu, artıq qocalmış əhali sayılır. Azərbaycan artıq Avropa ölkələrinin çəkdiyi o əziyyətin astanasındadır".

Gender, ailə, demoqrafiya

ÜSAVAT
N 196 (8569) 26 oktyabr 2024

"Azərbaycanda təbii artım sürəti aşağı düşüb" - SOS!

Bu, demoqrafik problemlərə səbəb ola bilər; **ekspert:**
"Artıq Avropa ölkələrinin çəkdiyi o əziyyətin astanasındayıq"



lanlar daha çox 30-35, qızlar 24-25 yaşında ailə həyatı qururlar ki, bu da reproduktiv sağlamlıq baxımından müəyyən problemlərə səbəb olur, təbii artıma öz mənfi təsirini göstərir.

Həmçinin, boşanmaların sayı pik həddə çatdığı üçün gənclər nikahdan qorxur. Bununla yanaşı, evliliyə maraq da azalıb. Məsələn, Asiya ölkələri, özəlliklə Çin və Yaponiyada gənclər arasında subaylıq sindromu yayılıb. Belə ki, gənclər daha çox sosial şəbəkədə olduqları üçün real həyatda ünsiyyətdən qaçırırlar. Bizdə də həmin tendensiya müşahidə edilir. Təəssüf ki, boşananların sayı da getdikcə artır və bu amil də təbii artıma ciddi təsir göstərir.

Qərb ölkələrində təbii artımın aşağı düşməsi problemlər yaratdığı kimi Azərbaycanda da problemlərə gətirib çıxara bilər. Belə ki, əmək bazarında problem yaranma bilər. Əmək bazarındakı boşluq isə miqrantlarla təmin etməyə çalışırlar ki, bu da mexaniki artımı təşviq edə bilər.

Həmçinin səfərbərlik məsələsində problemlər yaranma bilər.

Bu baxımdan hesab edirik ki, ailə dayanıqlığını möhkəmləndirmək naminə tədbirlər görülməli, klassik ailə dəyərləri saxlanılmalı, boşanmalara səbəb olan problemlər həll edilməli, gənc ailələrə dəstək proqramları genişləndirilməlidir".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlilə GƏRAY

İçərişəhərə giriş məhdudlaşdırılır

Bakıda mobilliyin transformasiyası proqramının icrası çərçivəsində oktyabrın 27-dən paytaxtın mərkəzi hissəsi - İçərişəhər və Əziz Əliyev küçəsi ilə bağlı təklif edilən layihənin icrasına başlanılır.

Bu barədə "APA-Economics"ə Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyindən bildirilib.

Nəqliyyatı Əlaqələndirmə Şurası tərəfindən təsdiq edilən layihədə İstiqlaliyyət küçəsinin Azərbaycan prospekti ilə kəsişməsindən Əziz Əliyev küçəsinədək avtomobil hərəkətinin məhdudlaşdırılması, Qoşa Qalə qapıları qarşısındakı meydana turist avtobusları üçün minib-düşmə məntəqələrinin yaradılması, Əziz Əliyev küçəsində avtomobillərin hərəkətinin tam məhdudlaşdırılması nəzərdə tutulur. İçərişəhər ərazisinə sakinlərin və burada yerləşən diplomatik nümayəndələrin, operativ, texniki, mənzil-kommunal xidmətlərinin,

müəssisələrin təchizat zəncirinin idarə edilməsi üçün nəzərdə tutulan nəqliyyat vasitələri istisna olmaqla, bütün avtomobillərin girişi məhdudlaşdırılacaq. Sözügedən nəqliyyat vasitələrinin İçərişəhərə girişə Neftçilər prospektindən icazə verəcək.

Ərazidə piyada zonası və mikromobillik zolaqlarının yaradılması planlaşdırılır.

Qeyd edək ki, Bakının küçə və prospektlərində, xüsusilə şəhərin mərkəzi hissəsində nəqliyyat vasitələri və piyada axınının, eləcə də hərəkət sıxlığının son illər dəfələrlə artması əhalinin mobilliyinə ciddi maneə yaradır və yol hərəkəti iştirakçıları üçün təhlükə mənbəyinə çevrilir.



İstiqlaliyyət küçəsində nəqliyyat axınının intensivliyi, avtomobillərin Qoşa Qalə qarşısındakı meydan və oradan da Əziz Əliyev küçəsi ilə Neftçilər prospektinə doğru hərəkəti vəziyyəti daha da çətinləşdirir, hətta nəticə etibarilə Neftçilər prospekti ilə hərəkətə də təsir göstərir. Bundan başqa,

qeyd olunan meydanın özündə nəqliyyat və piyada axınları daim qarışıq, bu da mobilliyə əhəmiyyətli dərəcədə mane olur.

Şəhərin bu hissəsində son zamanlar yaşanan acınacaqlı vəziyyət ictimaiyyət arasında və mediada dəfələrlə müzakirə mövzusunda çevrilir.

Şəhər sakinləri və qonaqların hərəkətinin rahatlığını təmin etmək məqsədi daşıyan Bakıda mobilliyin transformasiyası proqramının icrası çərçivəsində bütün aidiyyəti qurumların mütəxəssisləri bu ərazidəki vəziyyəti ətraflı öyrənib, uzun müddət hərəkətin intensivliyinin monitorinqini aparıb və xüsusi proqram təminatı üzərindən simulyasiyalar həyata keçirilib.

Nəqliyyat vasitələrinin girişinin məhdudlaşdırılması avtomobillərin sayını, səs-küyü və tullantıları azaltmaqla İçərişəhər sakinləri və qonaqların rahatlığı və təhlükəsizliyinə xidmət edir.

Dünyanın böyük şəhərlərinin təcrübəsi nəzərə alınmaqla hazırlanan layihə, digər amillərlə yanaşı, paytaxtın UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxil edilmiş nadir incisinin qorunub saxlanmasına töhfə verəcək, buradakı infrastrukturun tez aşınmasının qarşısını alacaq.

Qoşa Qalə qapıları qarşısındakı meydana turist avtobusları üçün minib-düşmə məntəqələrinin yaradılması İçərişəhərin qonaqlarının bu məkana daha rahat çatmasına imkan verəcək.

Əziz Əliyev küçəsində avtomobil hərəkətinin məhdudlaşdırılması Nizami küçəsindən başlayan piyada zonasının genişləndirilməsinə, mikromobillik xətlərinin İstiqlaliyyət küçəsindəki mövcud zolaqla birləşdirərək Dənizkənarı Milli Parka doğru uzadılmasına şərait yaradacaq.

Bununla da şəhərin mərkəzi hissəsində nəhəng piyada zonası yaranacaq. Xatırladaq ki, ilk dəfə avtomobillərin hərəkətinin tamamilə məhdudlaşdırılması layihəsi Xaqani bəy ətrafında həyata keçirilib. Bu ərazi genişmiqyaslı yenidənqurmadan sonra bütünlüklə piyada zonasına çevrilib. Hazırda belə zonanın yaradılması prosesi metronun "28 May" stansiyasının qarşısındakı meydana davam edir.



ÜSAVAT

Son səhifə

N 196 (8569) 26 oktyabr 2024



Ürək dayandıqdan sonra beyin ölümünü gecikdirməyin yolu tapıldı

Çinli alimlər qan dövrəni dayandıqdan təxminən bir saat sonra donuzlarda beyin aktivliyini bərpa edə biliblər. Bu barədə "Svejesti" "Telegram" kanalı xəbər verib. Alimlərin sözlərinə görə, ürəyin qəfil durması qan dövrəsinin sürətlə dayanmasına səbəb olur. Proses bir neçə dəqiqə çəkəndə orqanlarda, xüsusən də beyində bərpa olunmayan zədələr yaranır. Ona görə qan dövrəni dayandıqdan sonra həkimlərin beyin zədələnmələrindən əvvəl uğurlu reanimasiya üçün yalnız bir neçə dəqiqəsi olur. Yeni tədqiqat göstərir ki, bu vaxtı əhəmiyyətli dərəcədə artırmaq olar.

Tədqiqatçılar beyinin aktivliyinin bərpasında qaraciyərin əsas rol oynadığını aşkar ediblər. Çinli alimlər zədələnməmiş qaraciyəri (orqanizm tərəfindən qanı təmizləmək üçün istifadə olunan orqanı) müəyyən vaxtdan sonra beyini dirçəltmək üçün istifadə olunan həyat dəstək sistemində qoşublar və inanılmaz nəticələr əldə ediblər. Beləliklə, gələcəkdə ürək dayanmasından sonra xəstələrin sağ qalma şansları əhəmiyyətli dərəcədə yüksələ və sağalma nəticələri yaxşılaşa bilər.

İqlim dəyişikliyi hansı qəhvə növünə təsir edəcək?



Ərəb qəhvəsinin (Arabika) vətəni olan Efiopiyada qəhvə istehsalı əhalinin 20%-dən çoxu üçün gəlir mənbəyidir. Alimlərin yeni araşdırmasında müəyyən edilib ki, 2080-ci ilə qədər iqlim dəyişikliyi qəhvə yetişdirmək üçün yararlı ərazilərin 30-44% artmasına səbəb olacaq. Alimlər mövcud qəhvə istehsalı zonalarının paylanması və HadGEM2 və CCSM2 modellərindən proqnozlaşdırılan iqlim dəyişikliyi təhlil ediblər. Nəticələr göstərib ki, iqlim dəyişikliyi 2080-ci ilə qədər qəhvə yetişdirmək üçün yararlı

Dünyanın ən utancaq insanı: Cəmi bir neçə saniyəyə qıpqırmızı qızarır



Çində bəlkə də planetin ən utancaq insanı ola bilər. Cəmi bir neçə saniyə ərzində o qədər qızarır ki, çuğundur rəngini alır. Bu barədə sosial şəbəkələrdə maraqlı görüntülər yayılıb. Kadrlar dostları ilə oyun zamanı çəkilib. Videodan aydın olur ki, o, oyunun şərtlərinə uyğun qızın ağzından şirniyyatın qalan hissəsini almalıdır, ancaq bu fikir belə onun qıpqırmızı qızarmasına səbəb olur. Sonra o, uşaqlardan uzaqlaşır. Görüntülər sosial şəbəkələrdə böyük maraqla qarşılanıb. İstifadəçilər onun ən sürətli utanma reaksiyasına görə "Ginnesin Rekordlar Kitabı"na düşə biləcəyini vurğulayıblar.

əraziləri HadGEM2 və CCSM2 modellərinə görə müvafiq olaraq təxminən 44.2% və 30.37% artırıcaq.

Tədqiqat, həmçinin göstərib ki, yetişdirmə zonaları qərb və şimal-qərb istiqamətində dəyişəcək. Bununla yanaşı, hazırda qəhvə yetişdirilən bəzi ərazilər ərəb qəhvəsi istehsalı üçün yararsız hala gələcək. Nəticələr Efiopiyaya iqtisadiyyatın ciddi pisləşməsinin qarşısını almaq üçün iqlim dəyişikliyinə hazırlaşmağa kömək edəcək.



Məşq intensivliyi ölüm riskini azaldır

• sveçrənin Bazel Universitetinin yeni araşdırmasına görə, məşq intensivliyinin artırılması məşq müddətindən daha təsirli ola bilər. Tədqiqatda ABS-da üç il ərzində 7518 şəxsdən alınan fitness məlumatları araşdırılmış və dörd il ərzində ölüm nisbətləri izlənilmişdir. Nəticələrdən məlum olub ki, daha intensiv fiziki fəaliyyət vaxtından əvvəl ölüm riskini əhəmiyyətli dərəcədə azaldır. Yüksək intensivlik ürək-damar sistemini daha çox stimullaşdırır. Bu cür fəaliyyətlər damar funksiyalarını və kardiorespirator uyğunluğunu artırır. Lakin bu insanların daha çox sıx məşq etməsi onların daha uzun yaşaması mənasına gəlmir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Yatmayanda insan beyni bir lampa üçün kifayət edəcək qədər elektrik enerjisi istehsal edə bilər.
- * İnsan sümüyü poladdan möhkəmdir. Belə möhkəmliyə baxmayaraq sümüklərin 31 faizi sudan ibarətdir.
- * İnsan gözü kamera kimi qiymətləndirilsə o 576 meqapiksəl olar. Müqayisə üçün deyək ki, ən güclü fotoaparət olan Mamiya DSLR da bu rəqəm 80 meqapikseldir. Ən yüksək rəqəmə malik cihazın qiyməti isə 34 min dollardır.
- * İnsan gözü 10 min rəngi seçə bilər.
- * İnsan yaddaşı 1 kvadrillion bit informasiya saxlaya bilər.
- * İnsan ürəyi orta ömrü ərzində 1,5 milyon bərel qan vurur - bu 200 dəmiryol sisternini doldurmağa yetir.
- * İnsan orqanizmi saatda 180 milyon qırmızı qan hüceyrəsi yaradır.
- * Normal hamiləlik 9 ay davam edir. Lakin qeydiyyata alınan ən uzunmüddətli hamiləlik 375 gün, yəni 12,5 ay davam edib.
- * Hamiləlik zamanı ananın hər hansı orqanı zədələnsə, döl bu orqanın bərpası üçün kök hüceyrə ötürür.
- * Bir addım atmaq üçün 200 əzələ işləməlidir.
- * Göbəkə 1458 yeni bakteriya növü aşkarlanıb.
- * Kosmosda astronovtlar 5 sm daha uzun olurlar.
- * Bir hüceyrədə 6 milyard DNT spirali var.
- * İnsan həyatının 1/3 yuxuda keçirir.
- * İnsan iki ay qidasız qala bilər.
- * Dil dad reseptorları olan yeganə orqan deyil. Bu reseptorlar mədədə, bağırsaq traktında, mədəaltı vəzədə, beyində də var.
- * Oksigensiz 5-10 dəqiqə qalmaq olar. Bundan sonra beyin hüceyrələri məhv olmağa başlayacaq.
- * Beyinin 60 faizi yağdan ibarətdir.
- * Fobiylar əcdadların geni ilə gələ bilər.

Peruda "yadplanetli mumiyanı" əməliyyat etdilər: əlində qəribə bir şey tapıldı



Peruda tapılan və "Üçbarmaqlı Naska" (tapıldığı ərazinin adına uyğun) adlandırılan "yadplanetli mumiyanın əlinin yarılması zamanı görünüşə gümüşü folqa parçasına bənzəyən yüngül metal implant tapılıb. Alimlər bununla bağlı görüntülər paylaşılıb. Şəkillərdə tədqiqatçılardan birinin üçbarmaqlı əldən pinsetlə ehtiyatla "yadplanetli implant" çıxardığı görünür. "Bu, belə keyfiyyət və saflığa nail olunması üçün müəyyən bilik və bacarıq tələb edən çox mürəkkəb metal ərintidir. Biz metalın tərkibində alüminium, qalay, gümüş, mis, kadmium və osmium kimi elementləri müəyyən edə bildik", - deyər əlin yarılması ilə məşğul olan Meksika Hərbi Dəniz Qüvvələrinin məhkəmə-tibb eksperti doktor Xose Zalse Benites bildirib.

Şəkillərdə, həmçinin "yadplanetlinin" əlində "ovuc" sümükləri də görünür. "İçindən metal çıxardığımız bu üçbarmaqlı əl bir müddət əvvəl Meksika Konqresində təqdim edilən mumiyanın heç birinə aid deyil. Bu əl Peruda tapılan ayrı qalıqlar seriyasının bir hissəsidir", - deyər Zalse vurğulayıb. Həmçinin qeyd olunur ki, yarılmadan əvvəl "metal implantı" çıxarmaq üçün üçbarmaqlı əl diqqətlə rehidratasiya edilib.

"Biz toxumaları qorumaq və yarma zamanı zərəri minimuma endirmək üçün kriminalistik texnikadan istifadə etdik. Meyitlərin rehidratasiyası üçün istifadə olunan və çox dəqiq konsentrasiya faizlərinə malik olan xüsusi serumdan istifadə edilib. Bu texnika FTB tərəfindən istifadə olunur və məhkəmə-tibb araşdırmaları zamanı məlumatları bərpa etməyə, yaxud məlumat əldə etməyə kömək edir", - deyər məhkəmə-tibb eksperti bildirir. Tədqiqatçılar qrupu təsdiq edir ki, onların yardığı əl Meksika Konqresində təqdim edilən nümunələrdəki əllərə bənzəyir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500